

T.C

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ÇOCUK GELİŞİMİ ANA BİLİM DALI

ÇOCUK GELİŞİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**0-8 YAŞ ÇOCUĞU OLAN BABALARIN,
BABALIK ROLÜNÜN İNCELENMESİ: SİİRT ÖRNEĞİ**

Şeyma UĞUR

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Semiha Füsun AKDAĞ AYCIBİN

İSTANBUL-2020

T.C
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ÇOCUK GELİŞİMİ ANA BİLİM DALI
ÇOCUK GELİŞİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**0-8 YAŞ ÇOCUĞU OLAN BABALARIN,
BABALIK ROLÜNÜN İNCELENMESİ: SİİRT ÖRNEĞİ**

Şeyma UĞUR

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Semiha Füsun AKDAĞ AYCIBİN

İSTANBUL-2020

ÖZET

0-8 YAŞ ÇOCUĞU OLAN BABALARIN, BABALIK ROLLERİNİN İNCELENMESİ: SİİRT ÖRNEĞİ

Bu araştırma, Siirt Kurtalan ilçesinde ailesiyle birlikte yaşayan babaların, babalık rolü ile baba katılım düzeyleri arasındaki ilişkileri değerlendirmeyi hedefleyen ilişkisel tarama desenine bakarak dizayn edilmiş betimsel bir çalışmadır. Bu çalışmanın evreni, Siirt Kurtalan ilçesinde ailesi ile birlikte yaşayan 0-8 yaş arası çocuğa sahip, 306 baba oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma kapsamı içinde verileri bir araya getirip bilgi toplama aracı olarak; Baba Bilgi Formu, Baba Katılım Ölçeği ve Babalık Rolü Algı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın birinci bölümünde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek için ailede bulunan çocuk sayısı, babanın yaşı, babanın mesleği, anne ve babanın eğitim düzeyi, annenin mesleği, çocuğun yaşı ve cinsiyeti, ailenin aylık kazancı vb. soruların yer aldığı Baba Bilgi Formu uygulanmıştır. Araştırmanın ikinci bölümünde katılımcıların babalık rolü algılarının belirlenmesi için 25 maddelik, Babalık Rolü Algı Ölçeği (BRAÖ)i üçüncü bölümünde ise 25 maddelik Baba Katılım Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın çerçevesinde elde edilmiş olup, kazanılan veriler SPSS 24 programı yardımıyla analiz edilmiştir. Analizler sonucunda elde edilen verilere göre babaların, babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyine etki eden değişkenler incelendiğinde babanın yaşı, eğitim düzeyi, kaç yaşında baba olduğu, sahip olunan çocuk sayısı, eşinin eğitim düzeyi, mesleği, çalışma saatleri, aylık gelir düzeyi değişkenlerinin babanın, babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyi üzerinde etkisi olduğu bilinmektedir.

Anahtar Kelimeler: Babalık Rolü Algısı, Baba Katılım Düzeyi, Ebeveynlik Tutumları

ABSTRACT

EXAMINATION OF FARHERHOOD ROLES OF FATHERS WITH CHILDREN AGED 0-8: EXAMPLE OF SİİRT

This study is a descriptive study designed by looking at the relational screening pattern that aims to evaluate the relationship between paternity role and father participation levels of fathers living in Siirt Kurtalan district with their family. The universe of this study is 306 fathers who have children between 0-8 years of age living with their family in Kurtalan district of Siirt. As a tool of gathering data and gathering information within the scope of the study; Father Information Form, Father Participation Scale and Paternity Role Perception Scale were used. In the first part of the study, in order to determine the demographic characteristics of the participants, the number of children in the family, the age of the father, the profession of the father, the level of education of the mother and father, the occupation of the mother, the age and gender of the child, the monthly earnings of the family, etc. Father Information Form with questions was applied. In the second part of the study, the 25-item Paternal Role Perception Scale (BRAÖ) and the 25-item Father Participation Scale were used to determine the perception of the paternity role of the participants. It was obtained within the framework of the research and the data gained were analyzed with the help of SPSS 24 program. According to the data obtained as a result of the analysis, when the variables that affect the father's perception of paternity role and father participation level are examined, the age, education level, age of father, number of children owned, education level of the spouse, occupation, working hours, monthly income level variables of the father, It is known that it has an impact on the perception of paternity role and the level of father participation.

Keywords: Paternity Role Perception, Father Participation Level, Parenting Attitudes

TEŞEKKÜR

Bu alıŐmanın gerekleŐmesinde ve sonuç bulmasında, emeği geen herkese en iten teŐekkürlerimi sunuyorum.

alıŐma süresinde her türlü zorluğu atlatmamı sağlayan, stresimi benimle yaŐayıp bana her anlamda kolaylık gösteren yüksek lisans hayalimi gerçekleŐtirmeme yardımcı olan aileme teşekkür ediyorum. Sınıf arkadaşım ve sonradan kazandığım bir ağabeyi olan kıymetli meslektaşım Bayram DELEŐE'E teşekkür ederim.

Tezimin her aşamasında tecrübe ve yardımseverliği ile her zaman rehber olan Yrd. Dr. Öğr. Üyesi Semiha Füsün AKDAĞ AYCIBİN hocama, Üsküdar Üniversitesi Çocuk Gelişimi Ana Bilim dalı program başkanımız aynı zamandan fikir hocamız derslerini ilgi ile takip ettiğim ve kendisinden çok Şey öğrendiğim Prof. Dr. Nurper ÜLKÜER'E, derslerinde bilgi ve deneyimi ile bizlere eğlenceli bir yolculuk yaŐatan Dr. Öğr. Üyesi Mesut KARAHAN'A henüz okul kayıt döneminde tanıdığım, tanıdığıma çok memnun olduğum Prof. Dr. Haydar SUR'A çok teşekkür ederim.

Şeyma UĞUR

07.16. 2020

İstanbul

BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında zgn olduğunu, tarafımdan üretildiğini ve Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna göre yazıldığını beyan ederim.

07.08.2020

şeyma UğUR

İMZA

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
BEYAN	iv
TABLolar DİZİNİ	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	ix
BRAÖ	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	3
1.2. Araştırmanın Önemi	3
1.3. Araştırmanın Problemi	4
1.3.1. Araştırmanın Alt Problemleri.....	4
1.4. Araştırmanın Hipotezleri	4
1.5. Araştırmanın Varsayımları	5
1.6. Araştırmanın Sınırlılıklar.....	5
2. GENEL BİLGİLER	6
2.1. Aile Kavramı ve Çocuğun Gelişiminde Ailenin Önemi.....	6
2.2. Baba Kavramı	9
2.2.1. Babalık Rolü ve Tarihsel Gelişimi	11
2.2.2. Geleneksel Baba Rolü	13
2.2.3. Ebeveynlik Tutumlar	15
2.2.3.1. Baskılı ve Otoriter Tutum.....	15
2.2.3.2. Gevşek Tutum (Çocuk Merkezli Aile)	15
2.2.3.3. Koruyucu Tutum	16
2.2.3.4. Dengesiz ve Kararsız Tutum.....	17
2.2.3.5. Destekleyici, Hoşgörülü ve Güven Verici Tutum.....	17
2.2.3.6. İlgisiz ve Kayıtsız Tutum.....	18
2.2.4. Bilinçli Baba	19
2.2.5. Reddeden Baba.....	19
2.2.6. Çocuk Gelişiminde Babanın Önemi	20
2.2.7. Babaların Çocuk Üzerine Etkisi.....	21
2.2.7.1. Çocuğun Sosyal Duygusal Gelişiminde Babanın Rolü	22
2.2.7.2. Çocuğun Bilişsel Gelişiminde Babanın Önemi	22
2.2.7.3. Çocuğun Cinsel Gelişiminde Babanın Önemi	23

2.2.2.7.4. Çocuğun Kişilik Gelişiminde Babanın Rolü	24
2.2.2.7.5. Çocuğun Dil Gelişiminde Babanın Etkisi.....	25
3.YÖNTEM	26
3.1. Araştırma Modeli	26
3.2. Çalışma Grubu ve Örneklemi	26
3.3. Veri Toplama Aracı.....	27
3.3.1. Babalık Rolü Algı Ölçeği (BRAÖ)	27
3.3.2. Baba Katılım Ölçeği	28
3.4. Veri Toplama Süreci	29
3.5. Verilerin Analizi.....	29
4.BULGULAR ve YORUM	30
4.1. Katılımcıların Bireysel Özellikleri	30
4.2. Babalık Rolü Algısı Ölçeğine Ait Analiz Sonuçları	33
4.3. Baba Katılım Düzeyi Ölçeğine Ait Analiz Sonuçları	36
4.4. Araştırmanın Hipotez Tabloları	40
5. TARTIŞMA.....	60
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	64
EKLER.....	75
EK-1: Tıbbi Araştırmalar Etik Kurul İzin Belgesi.....	75
EK-2: Siirt Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzni.....	76
EK-3: Baba Katılım Ölçeği	77
Ek-4: Babalık Rolü Algı Ölçeği (BRAÖ)	79
EK-5: Baba Bilgi Formu	81
EK- 6: Özgeçmiş.....	84

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1: Katılımcıların demografik niteliklerine göre dağılımları.....	30
Tablo 2: Katılımcıların çocuklarının sıra cinsiyet ve yaş ortalamasına göre dağılımları	33
Tablo 3: Babalık rolü algısı ölçeğine ait bakış açılarına ilişkin verilerin dağılımına ait normallik testi sonuçları.....	33
Tablo 4: Babalık rolü algısı ölçeğine ait bakış açılarına ilişkin betimsel bulgular	34
Tablo 5: Babalık rolü algısı ölçeğine ait bakış açılarına ilişkin betimsel bulgular	34
Tablo 6: Katılımcıların babalık rolü algılarının yaşanılan şehir gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları.....	34
Tablo 7: Katılımcıların babalık rolü algılarının çocuğun kreşe gitme durumu guruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları.....	35
Tablo 8: Katılımcıların babalık rolü algılarının baba eğitim durumu guruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları.....	35
Tablo 9: Baba katılım düzeyi ölçeğine ait bakış açılarına ilişkin verilerin dağılımına ait normallik testi sonuçları.....	36
Tablo 10: Baba katılım düzeyi ölçeğine ait bakış açılarına ilişkin betimsel bulgular	36
Tablo 11: Baba katılım düzeyi ölçeğine ait bakış açılarına ilişkin betimsel bulgular	37
Tablo 12: Baba katılım düzeyi ölçeğinin maddelerine ait bakış açılarına ilişkin betimsel bulgular	37
Tablo 13: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin yaşanılan şehir gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları.....	38
Tablo 14: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin eşin mesleği gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları.....	39
Tablo 15: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin çocuğun kreşe gitme durumu guruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları.....	39
Tablo 16: Katılımcıların babalık rolü algılarının eğitim durumu guruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları.....	40
Tablo 17: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin eğitim durumu guruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları.....	41
Tablo 18: Katılımcıların babalık rolü algılarının meslek guruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları.....	43
Tablo 19: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin meslek guruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları.....	44
Tablo 20: Katılımcıların babalık rolü algılarının gelir durumu guruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları.....	46
Tablo 21: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin gelir durumu guruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları.....	46
Tablo 22: Katılımcıların babalık rolü algılarının baba olma yaşı guruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları.....	49

Tablo 23: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin baba olma yaşı gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları.....	49
Tablo 24: Katılımcıların babalık rolü algılarının çalışma süresi gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları.....	50
Tablo 25: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin çalışma süresi gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları	51
Tablo 26: Katılımcıların babalık rolü algılarının eşin eğitim durumu gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları.....	53
Tablo 27: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin eşin eğitim durumu gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları.....	53
Tablo 28: Katılımcıların babalık rolü algılarının çocuk sayısı gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları.....	55
Tablo 29: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin çocuk sayısı gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları	55
Tablo 30: Katılımcıların babalık rolü ölçeği ve baba katılım düzeyi ölçeğinin birbirleri arasındaki ilişki.....	57
Tablo 31: Katılımcıların babalık rolü ölçeğine ve baba katılım düzeyi ölçeğine ait güvenilirlik analizleri.....	59

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

BRAÖ: Babalık Rolü Algı Ölçeği

1. GİRİŞ

Erken çocukluk dönemi çocuk gelişimde kritik olan dönemler arasında yer alır. Bu dönem bireyin hayatında ilerleyen yıllarda öğrenme yaşantıları, refahı, yaratıcılığı, verimliliği için alt yapı oluşturmaktadır. Erken çocukluk dönem aralığında çocukların yaşamlarında diğer dönem aralıklarına göre daha hızlı gelişip, büyürler. Erken çocukluk devresinde uygulanacak olan erkenden alınacak tedbirler ile bireylerin zihinsel kapasiteleri, karakterleri ve sosyal davranışlarında kalıcılık sağlayacaktır (Bredekamp, 2015).

Bu dönem, hayatın 0-8 yaş aralığını kapsamaktadır. Bireylerin birden fazla gelişim alanında hayatları süresince kat edeceği yolun yarısı ve fazlasını bu devrede geçirmektedirler. Hayatın devamı ve ehemmiyeti için yapılan araştırmalar aracılığıyla da ifade edilen erken çocukluk döneminde çocukların gelişimleri onlar için en iyi ortam ve destek sağlanarak uygulanmalıdır. Bu destek kapsamında çocukların, öğrenim ile gelişimlerine yönelik sürekli olarak bilgi elde edilmesi, eğitimleriyle alakalı sağlam kararların verilmesi amacıyla elde edilen verilerin düzenlenip, yorumlanması ve değerlendirmesi yapılmalıdır. Çocukların değerlendirilme sürecinde, gelişimlerdeki ilerlemelere bakılarak çocukların eğitimleri boyunca eğitimlerine ve gelişimlerine dâhil edilen ortak öğelerin de değerlendirilmesi ve değerlendirmelere bağlı yapılması gereken düzenleme ve müdahalelerin uygulanması hedef alınmalıdır (Tunçeli & Zembat, 2017).

Çocukların doğumlarından itibaren öncelikli öğrenim yerleri aile ortamıdır. Aileler, evde tahakkuk eden daha natürel öğrenme ortamında çocuğa eğitimci tarafından sunulabilecek tüm durumlardan daha zengin imkânlar göstermektedir. Erken çocukluk devresi süresince ebeveynler, gündelik yaşamlarında çocuklarının keşfetme, araştırma, çevreyle uyumlu ve aktif sosyallik içinde olma girişimleri, gözlem yapma ve taklit yoluyla öğrenmeleri için devamlı olarak imkân sunmaktadırlar (Şahin & Demiriz, 2014).

Toplumdaki en küçük grup olan ailenin insan hayatında anlamı ve önemi vardır. Kişilerin ruh, beden, sağlığı için gerekli sevgi, merhamet, şefkat gibi duygusal gereksinimleri ile birlikte, bakım ve ihtiyaçlarının karşılıksız bir şekilde giderildiği yer ailedir. Ebeveynlerin çocuklarıyla olan iletişim ve bağlılıkları bireylerin içinde

buldukları ortamı yaşanabilir, ehemmiyet veren veya korkulacak, güvensiz tedirginlik yaratan bir yaşam alanı olarak anlamalarına neden olmaktadır (Kırağ & İsmail, 2019).

Kişilerin toplumda cinsiyetlere yönelik rolleri tanımları istendiğinde, kadınlar ve erkekler için benzer olmayan tanımlar yapmaktadırlar. Mesela geleneksel babalık rolünde erkek, yuvasının geçimini ve ihtiyaçlarını karşılar, çocuğu üzerinde disiplin sağlar ve çok az görülecek şekilde çocuğuyla oyun oynar. Bu babalar için çocuk bakımı, maddi olanaklar sağlayıp, üzerinde sert otorite kurmakla kısıtlıdır. Aileleri üzerindeki sorumluluklarının maddi gelir sağlamak olduğunu düşünmektedirler (Kuzucu Y. , 2011).

Uzun yıllar değişmemiş olan geleneksel baba rolü algısı, teknolojideki ilerlemeler ile kadınların ev dışında çalışmaya başlaması, çekirdek ailelerin çoğalması geleneksel babalık algısı yerine babaların, sadece ekonomik destek sağlama ve çocuğu disipline etme dışındaki görev bilincine ek olarak çocuk bakımına daha fazla katılmaya başladığı görülmektedir (Kırağ & Çakır, 2019).

Babalık rolü çocuğunun maddi ihtiyaçlarını gidermek ve onu disipline etme ile sınırlı olmadığını, bunlarla birlikte çocuğuyla yakından ilgilenip, onun bakımını sağlamak ve duygusal yönden doyurmak olduğunu bilen baba; çocuğunun hayatına daha çok katılmaktadır. Baba, eğitim düzeyi yükseldikçe daha rahat bir cinsiyet rolüne sahip olarak çocukların ihtiyaçlarını anlayan ve gelişimleri konusunda yeterli olduğunu düşünerek daha çok sorumluluk almaktadır (Kuzucu Y. , 2011).

Araştırmalar sonucunda, babaların çocuklarının gelişimi ve eğitiminde ciddi anlamda yer edindiği çocuğun eğitime dâhil olmalarının çocuğun bilişsel, sosyal, duygusal kimlik gelişimi gibi birçok yönden olumlu olarak sonuç verdiği görülmektedir (Şahin & Demiriz, 2014). Aile içinde çocuğun ihtiyaçlarına ilgi gösteren babaların çocukları zihinsel, dil gelişiminde, akademik başarılarında olumlu sonuçlar göstermektedir (Akduman & Türkoğlu, 2013).

Babanın, çocuklarının cinsel gelişiminde önemli yeri vardır. Babanın çocukların cinsel gelişimi üzerindeki etkisine bakıldığında, bu etkiye bağlı olarak erkekte cinsiyet kavramının ortaya çıkarılmasında, kız çocuğunda ise diğer cinse duyulan ilginin şekil almasında etkili olduğu bilinmektedir. Babanın çocuğuna olan ilgisinin artması çocuğun girişken olması, empati kurma becerisine pozitif etki yaratmaktadır. Çocukta hem

sosyal hem de duygusal gelişim ilerleme kaydetmektedir (Ergin & Özdilek, Değişen Babalık Rolü ve Erkek Sağlığına, 2014).

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma 0-8 yaş arası çocuğa sahip babaların, babalık rolleri ve baba katılım düzeylerinin incelenmesi; babalık rolü algısını, baba katılım düzeylerini etkileyen unsurların neler olduğunu, babanın mesleği, kaç tane çocuğa sahip olduğu, yaşı, gelir ve eğitim düzeyi gibi sosyodemografik özelliklerle birlikte 0-8 yaş arası çocuğuna sahip babaların, babalık rolünün, baba katılım düzeylerini olumlu ya da olumsuz olarak etkileyen unsurların neler olduğunu öğrenmeyi amaçlamaktadır. Araştırma içinde kullanılan “ Babalık Rolü Algısı Ölçeği” ve “ Baba Katılım Ölçeği” ile gönüllü katılımcılardan oluşan ölçek verilerinin sonuçlarına bakılarak, babalık rolü algısı ve baba katılım düzeylerinin değerlendirilip bu konu hakkında literatüre katkı sağlamayı hedeflemektedir.

1.2. Araştırmanın Önemi

0-8 yaş erken çocukluk dönemi çocuğun gelişimi yönünden kritik dönem aralığıdır. Bu dönem çocuğun yaşamı içinde yaşamın devam eden yıllarında verimliliği için altyapı oluşturmaktadır (Bredenkamp, 2015). Çocukların toplumda yer edinmelerine ortam hazırlayıp, duygusal temellerini attıkları ilk sosyalleşme alanları ailedir. Bu sosyalleşmeleri içinde ebeveynlerin birbiri ve çocuklarla olan iletişim en önemli etkenlerdendir (Yoleri & Taşdelen Karçkay, 2006).

Yapılan araştırmalarda çoğu zaman bakım veren, çocuğun ihtiyaçlarını karşılayan kişinin anne olması; babaların geleneksel yapıda çocuğu ile ilgilenmesi anne kadar olmaması gibi ailenin ihtiyaçlarını karşılayıp disipline etme gibi bu görevleri dışında tutum sergilememesi zamanla değişmiştir. Kadının çalışma hayatına girmesi ile birlikte çocuk bakımında babanın da anne kadar çocuk bakımına katılması ve çocuğun gelişimine olan etkileri fark edilmektedir (Kuzucu Y. , 2011).

Babaların çocukların gelişimi üzerine olumlu olan etkilerinin fark edilmesiyle çocuklarının bakım, gereksinim ve duygusal ihtiyaçlarını karşılaması gerekmektedir.

Bunun için zamanla değişen rollerle çocuğun bakımına katılması gerektiğinin farkındalığı yaratmak çocuğun yaşamında babanın, rolünün çocuğun gelişimini desteklemesi için gerekliliğinin ifade edebilmesi açısından için önemlidir.

1.3. Araştırmanın Problemi

0-8 yaş arası çocuğa sahip babaların, babalık rolü algısına ve baba katılım düzeylerine çeşitli değişkenlerin etkisi nelerdir?

1.3.1. Araştırmanın Alt Problemleri

1. Babaların babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyleri, eğitim düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?
2. Babaların babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyleri, babaların meslek türüne göre farklılık göstermekte midir?
3. Babaların babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyleri, aylık gelir durumuna göre farklılık göstermekte midir?
4. Babaların babalık rolü algıları ve baba katılımı düzeyleri, baba olma yaşı gruplarına göre farklılıkları göstermekte midir?
5. Babaların babalık rolü algıları ve baba katılım düzeyleri, çalışma saatlerine göre farklılık göstermekte midir?
6. Babaların babalık rolü algıları baba katılım düzeyleri, eşlerinin eğitim düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?
7. Babaların babalık rolü algıları ve baba katılım düzeyleri, sahip olunan çocuk sayısına göre farklılık göstermekte midir?

1.4. Araştırmanın Hipotezleri

H₁: Babaların babalık rolü algıları ve baba katılım düzeyleri, eğitim düzeylerine göre farklılık göstermektedir.

H₂: Babaların babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyleri, babaların meslek türüne göre farklılık göstermektedir.

H3: Babaların babalık rolü algıları ve baba katılım düzeyleri, aylık gelir durumuna göre farklılık göstermektedir.

H4: Babaların babalık rolü algıları ve baba katılımı düzeyleri, baba olma yaşı gruplarına göre farklılıkları göstermektedir.

H5: Babaların babalık rolü algıları ve baba katılım düzeyleri, çalışma saatlerine göre farklılık göstermektedir.

H6: Babaların babalık rolü algıları baba katılım düzeyleri, eşlerinin eğitim düzeylerine göre farklılık göstermektedir.

H7: Babaların babalık rolü algıları ve baba katılım düzeyleri, sahip olunan çocuk sayısına göre farklılık göstermektedir.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmanın uygulanmasında geçerli olan varsayımlar ifade edilmiştir.

1. Araştırmaya dâhil olan gönüllü katılımcıların, veri toplama araçlarına verdikleri yanıtlar babaların bu konuyla ilgili hakiki fikirlerini yansıtmaktadır.
2. Araştırmaya katılan babaların ölçeklerin uygulanma süresince cevapları babaların gerçek performansını göstermektedir.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıklar

1. Araştırma “Babalık Rolü Algı Ölçeği” “Baba Katılım Ölçeği” özellikleri ile kısıtlıdır.
2. Araştırma, gönüllü katılımcılardan oluşan 0-8 yaş arası çocuğa sahip babalarla kısıtlıdır.
3. Araştırmanın örneklem grubu, Siirt/ Kurtalan ilçesinde ailesiyle beraber yaşayan babalarla kısıtlıdır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Aile Kavramı ve Çocuğun Gelişiminde Ailenin Önemi

Sosyologlar aile kavramına dair pek çok tanımlama yapmışlardır, bu tanımlamalardan her biri aile kavramını farklı açılardan ifade ettiğinden ortak bir tanımda karar kılınamamıştır. Tarihin başından beri toplumların yaşadığı değişim süreciyle beraber aile tiplerinin de işleyişinde ve yapısında değişiklikler oluşması, ailenin mekân ve zaman boyutlarında farklılaşan bir kurum ve sosyal topluluk şeklinde nitelendirilmesine sebebiyet vermiştir (Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2001, s. 7).

En yaygın tanımıyla aile “toplumun en küçük yapı taşı” şeklinde ifade edilmektedir. Yer aldığı toplumun önemli bir birimi olan aile; o topluma aile gelenekleri, görenekleri, kültürel değerleri ve değer yargılarını içermektedir bunlarla beraber kendine has içsel bir işleyişe de sahiptir (Yörükoğlu, 1997, s. 125).

Türk Dil Kurumu (2012) de yer alan aile tanımı şu şekildedir: “Kan ve evlilik bağına dayanan kardeşler, karı, koca ve çocuklar arasındaki ilişkilerden oluşan toplumda yer alan en küçük birlik”.

Aile kavramının tanımı, ailenin işlevlerine ve aile üyelerinin bileşimlerine göre farklılaşmaktadır. Çekirdek aile şeklinde isimlendirilen aile çeşidi; baba, çocuk ve iki kuşaktan fazla kişinin birlikte yaşadığı aile türüdür. Aile bu bağlamda; “Baba, anne, çocuklar ve aile şeklinin gerektirdiğine göre bireylerin kan akrabalarından meydana gelen toplumsal bir birliktir”. Aile işlevlerine göre: “Biyolojik bağ sonucunda insanlığın devamlılığını sağlayan, insanın sosyalleşme aşamalarını başlatan, toplumun manevi ve maddi gelenek ve göreneklerini diğer kuşaklara aktaran, bireylerarası ilişkileri belli kurallarla sınırlandığı, hukuki, toplumsal, psikolojik ve biyolojik yönleri belli toplumsal bir birim” şeklinde tanımlanmaktadır (Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2001, s. 7-8).

Toplumun temelini oluşturan aile, insanların yaşamında oldukça mühim bir yere sahiptir. Bireylerin ihtiyaç duyduğu ihtiyaçların karşılanacağı ilk yer olması açısından önemli olan aile; kişinin hayattan algılamış olduğu doyumda, işlevlerini etkin olarak yerine getirebilmesinde ve yaşamını sürdürdüğü topluma uygun bir kişi olmasındaki en

önemli aktördür (Nazlı, 2011, s. 18). Bu durum ailenin sahip olduğu işlevlerin mikro ve makro boyut olarak iki şekilde ele alınmasını gerekli kılmaktadır (Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2001, s. 17);

- Mikro Boyut; ailenin varlığını ve devamının sağlayan üreme işlevi, çocuğun sosyalleşmesini sağlayan eğitim işlevi, ailedeki bireylerin duygusal doyumlarını sağlayan psikolojik işleviyle ailenin bakım ve geçiminin sağlanmasına imkân veren ekonomik işlevi,
- Makro Boyut; üreme işlevi yoluyla neslin devamlılığının sağlanması ile toplumun da devamlılığının sağlanarak, gelenek, görenek ve kültürün nesilden nesle aktarılması işlevi şeklinde tanımlanmaktadır.

Tarihsel süreçte farklılaşan aile yapısı, eski zamanlarda büyük ataerkil şeklinde olan Orta Çağ'da ise kendini tersi durumuna, küçük ataerkil aile şeklinde bir yapı olarak göstermiştir. Ekonomik şartların da değişmesiyle bu aileler yerini günümüzdeki modern demokratik aile yapısına bırakmıştır. Gelişen sanayinin kişilere sunduğu ekonomik destek; sanayi alanında çalışan gençlerin ekonomik bağımsızlık elde etmesini sağlamış, ebeveynlerin çocukları üzerindeki otoritesinin zayıflamasına sebep olmuştur. Bu durumun sonucunda gençler evlenecekleri kişiyi kendileri seçmeye başlamışlar ve evlendiklerinde geniş aileden ayrılarak ayrı bir evde çekirdek aile kurma eğilimine girmişlerdir. Modern demokratik aile şeklinde isimlendirilen ailelerin sahip olduğu özellikler şu şekilde sıralanabilir (Ağdemir, 1991, s. 11);

- Aile kurarken görücü usulündense arkadaşlık ve sevgi çerçevesinde eş seçiminde bulunma,
- Evliliğin ardından farklı bir eve çıkarak yaşamlarını ebeveynlerinden ayrı bir şekilde düzenleme,
- Aile içerisinde problemlerin çözülmesinde karı-koca ve çocukların fikirleri ışığında ortak bir karar alabilme,
- Eşlerin ailedeki sorumlulukları eşit olarak paylaşması ve eşitliği kabullenmesidir.

Farklılaşan hayat şartları aile mekanizması içerisinde çekirdek ya da geniş aile gibi yapısal farklılaşmalara sebep olmuştur. Aile temelinde anne, baba ve çocuktan meydana gelen bir yapıdır. Anne ve babalık bütün çağlara ve kültürlere has bir kavram olmasına karşın, insanların anne baba olma sebepleri ve bu sebeplere vermiş oldukları

değer bireyden bireye farklılık göstermektedir. Anne baba olma sebepleriye genel bağlamda iki başlık altında ele alınmaktadır. Sosyal sebepler; (Gazioğlu İşmen, 2011, s. 10-11);

- Çocuk sahibi olmak yetişkin kimliği veya statü sağlamaktadır,
- Kişi, çocuğunun sayesinde aile isminin devam edeceğini, insanlık soyunun sürdürüleceğini düşünür,
- Kişi çocuklarının ilerleyen dönemlere kendisine bakacağını düşünür,
- Bir çiftin çocuk sahibi olabilmesi için çevrelerinde yer alan kişilerin üstü açık veya örtülü beklentileri mevcuttur,

Bireysel sebepler; (Gazioğlu İşmen, 2011, s. 10-11);

- Kişiler çocuk sahibi olmanın ardından kurulan ilişkiden kaynaklanan mutluluğu tatmak isterler,
- Eşler, aile olabilmek için bir çocuğa gereksinim hissederler.

Kağıtçıbaşı(1981; akt. (Hortaçsu, 2003, s. 295)) eşlerin çocuk sahibi olma sebeplerini üç başlıkta incelemiştir. Maddi/ yararçı değer, sosyal değer ve psikolojik değer. Sosyal değer, aile isminin sürmesiyle beraber erkek çocuk özlemine içermektedir, psikolojik değer çocukla beraber geçirilen vakitten zevk alınarak çocukların evliliği destekleyici olmasını içermektedir. Maddi/yaratıcı değerse ailenin yaşlandığı zamanlarda çocuklarından bekledikleri bakım ve maddi destek gibi beklentileri içermektedir.

Bireysel sebeplerin toplumların neredeyse hepsinde benzer olduğu gözlemlenmiştir. Toplumsal nedenlerin ise toplumların sosyal yapısına göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Ne kadar farklılıklar mevcut olsa da çocuğun ailelerin yaşamı için bir dönüm noktası olduğu gerçektir (Gazioğlu İşmen, 2011, s. 10-11).

Toplumsal bir topluluk olan aile; çocuğun kişiliğini, kültürünü, kimliğini kazandığı en mühim alandır. Kültürel ve insani değerlerin en mühim taşıyıcısı olan aile, toplumun sahip olduğu kültürel zenginliklere temel oluşturmaktadır. Bu özelliği sebebiyle aile bireyi meydana getiren değerlerin kaynağı olarak görülmektedir (Canel, 2011, s. 7).

Aile, bireylerin psikolojik açıdan olgunlaşmasına yol açan sosyal bağları meydana getirmektedir. Okul öncesi dönemlerde çocukların hayatını sosyalleştiren en

mühim kurum ailedir. Kültürel ve toplumsal değerlerin yeni nesillere aktarılması görevinin yanında, çocuğun hayatında etkin bir sosyalleştirme görevi üstlenmektedir. İnsanı ilişkilerin yer aldığı ailede çocuklar söz konusu ilişkileri tüm yönleriyle gözlemlemektedir. İş birliği, uzlaşma, anlaşma ve bağlılık gibi önemli özellikleri aile içerisinde edinen çocuk problem ve anlaşmazlık gibi durumlarda da sergileyici davranışlar edinmektedir. Bilhassa okul öncesi dönemlerde çocukların sosyalleşmesinde çocuklara sunulan deneyim imkânları oldukça önemlidir. Sosyal kişi olabilmeyi öğrenen çocuklar bununla birlikte en küçük detayına kadar kopyalayacağı bir model gereksinimi duymaktadır. Baba ve annesinin etkisinde kalan çocuk, bu kişilerin olumsuz ve olumlu özellikleri özdeşim ile edinmektedir. Söz konusu dönem çocuklarda başka bireyleri taklit etme eğiliminin maksimum düzeyde olduğu dönemdir. Gözlem yeteneği yüksek olan çocuk, ebeveynlerinin birbirleriyle ve kendisiyle olan ilişkilerini sürekli olarak gözlemlemekte ve değerlendirmektedir (Yörükoğlu, 1997, s. 127; Yavuzer H. , 2001, s. 129).

Doğum sonrasında çocuk ile çok daha yoğun ilişki kuran, eğitiminde ve bakımında önemli sorumluluklar edinen anneler ile alakalı pek çok araştırma gerçekleştirilmiş ve çocukta yarattıkları etkinin altı çizilerek birçok konuda eleştirilmişlerdir. Ancak babaların rolü hususunda yeterli araştırma yapılmamıştır (Yörükoğlu, 1997, s. 215).

2.2. Baba Kavramı

Küçük çocuk sahibi olan bireyler yepyeni roller ile karşılaşmaktadırlar; babalık ve annelik. Geleneksel aile rollerinin sürekli olarak değişmesiyle beraber kadınlar kendi annelerini, erkekler ise kendi babalarını tamamıyla örnek olarak alamayacakları yeni bir oluşum içerisinde yer almaktadırlar. Hamilelik ve doğum süreciyle birlikte baba olan erkek, mücadeleyi çocuğunun büyümesiyle sürdürmekte ve onun hayatına katkıda bulunma sorumluluğunu anne ile beraber paylaşmaktadır (Fagerskiöld, 2006, s. 79).

Baba sözcüğü literatüre 70'li senelerde girmeye başlamış olmasına rağmen bu kavram hakkındaki çalışmalar 90'lı senelerde ivme kazanmıştır (Marsiglio, Day, Amato, & Lamb, 2000, s. 1174). Bu bağlamda incelendiğinde tarihin ilk dönemlerinden beri var olan babalık kavramı, yakın geçmişte akademik araştırmalar bağlamında farklı

açılardan incelenmiştir. Babalık sözcüğü (fatherhood) biyolojik olarak bir çocuğa sahip olma şeklinde kullanılmaktadır, babalık yapma (fathering) sözcüğü ise çocukla alakalar olmak ve çocuğun bakımında ortak olmak şeklinde kullanılmaktadır (Levtov, Van Der Gaang, Greene, Kaufman, & Barker, 2015).

Cinsiyet farklılıklarının ortaya çıktığı alanlardan bir tanesi de ebeveynliktir. Bu nedenle ebeveynlerin sahip olduğu rollerdeki farklılıkların, cinsiyetler arasındaki biyolojik ayrışmalardan kaynaklandığını söylemek mümkündür. Konu bu noktada ele alındığında kadınların uzun zaman süren hamilelik ve sonrasında emzirme dönemini yaşamaları nedeniyle çocukların ana bakıcısı şeklinde görüldüğü bilinmektedir. Biyolojik ebeveynlik şeklinde de isimlendirilebilecek olan dönem erkeklerin çocuk sahibi olduğu ilk dönemlerde daha pasif olmasına neden olmaktadır. Ancak babalık ve annelik olguları arasındaki farklılıkların tek kaynağının biyolojik ayrışma olduğunu söylemek mümkün değildir. Kültür ve toplum etkisi, cinsiyetlerde farklı beklentiler ve etkilere neden olmaktadır. Ayrıca global alanda yaşanan kentleşme ve endüstrileşme süreçleri erkek ve kadın bireyin yaşamında mühim farklılıklar oluşturmuştur. Bakıldığında kadının çalışma hayatında yer alması erkeklerin iş hayatındaki çalışma koşullarını değiştirmemiş ve babalar hala daha ailenin ana gelir kaynağı olarak görülmeye devam etmiştir. Durum bu şekilde ele alındığında, erkeklerin çalışma saati konusundaki düzenlemelerin, iş yaşamı ve sahip olduğu diğer roller arasında denge oluşturmasını zorlaştıracığı öne sürülmektedir (Suwada, 2014).

Babalık, çocuğun bakımı ve yeni koşullara adaptasyon gibi konularda motive olma hususunda bir ön hazırlık gerektirmektedir. Diğer açıdan çocuğun ihtiyaçlarını karşılama ve çocukla etkileşim kurma şeklinin bireyin sahip olduğu özel yetenekler ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda babalığın gerektirdiği sorumlulukları yerine getirme ve bu duruma alışmada daha istekli olan babaların, çocukları ile daha iyi ilişkiler kuracağı düşünülmektedir. Bir diğer ifadeyle baba olmak; erkek bireyin yaşamında gelişimsel ve yeni bir süreçtir ve babalığı olumlu şekilde değerlendiren ve bu hissi tatmin edici olarak nitelendiren babaların, çocuklarına karşı daha ilgili olacağı düşünülmektedir (Levy- Shiff & Israelashvili, 1988, s. 434).

2.2.1. Babalık Rolü ve Tarihsel Gelişimi

“Erkeklik” olgusu toplumsal yapılarca belirlenen, erkin kişilere büründürülen görevleri öğrenme yoluyla kazanılması anlamına gelmektedir (Demez, 2005, s. 129). Bununla beraber erkeklik; erkeklerin teknolojik ve kültürel gelişim bünyesinde oluşturdukları hiyerarşik yapının, buna bağlantılı olan siyasal, dinsel, kültürel ve ideolojik olguların devamlılığının kalıcı olmasını sağlamak amacıyla oluşturdukları bir şekillendirme olarak da tanımlanabilmektedir (Demren, 2001, s. 41).

Erkek kavramıysa homo, yir, insan olma gibi unsurların tekellerini elinde bulunduran, kendisini evrensel kabul eden bir varlıktır (Demez, 2005, s. 129). Erkek olma durumu; kadınlığın içinde tanımlanmış olan tüm gerçekliklerin, duyguların ve tavırların dışında kabul edilip, kadınsı şeklinde nitelendirilen hiçbir niteliğe ve harekete izin vermemek ve hoşgörü göstermemek şeklinde algılanmaktadır (Demren, 2001, s. 42). Bundan dolayı erkek ve kadının toplumdaki yerini belirleyen mühim öge erkeğin veya kadının sahip olduğu biyolojik özellikler değil, toplumsal değerlerin aktarılmasındaki rolüdür (Riley, 2001, s. 2).

Gelişmemiş toplumlarda yer alan ailelerde yalnızca “annelik” kavramı tanımlanmış, erkek bireylerin üremede içerisindeki rolü tam anlamıyla biyolojik açıdan tespit edilemediğinden “babalık” kavramıyla ilgili bir tanımlama yapılmamıştır. Erkeklerle yalnızca hayatı sürdürmeleri gerektiği öğretilmiştir. İnsanlık biyolojik bakımdan babalığı öğrendiklerinde ve hayatın gücü kadınlardan erkeklerle geçtiğindeyse “baba olmaktan” ve akrabalıktan kaynaklanan güç savaşlara neden olmuştur. Bu düzen babaların ve erkeklerin; köleler, akrabalar, çocuklar, eş ve ev üzerinde otorite kurmasına neden olmuştur. Erkek bireyler toplumsal yaşamın ve malların efendisi ve evlerinin reisi olmuş, bu durum da onların baskıcı ve otoriter kişilere dönüşmesine yol açmıştır. Ayrıca bu durum erkeklerin çocuk bakımından ve evden uzaklaşmasına sebebiyet vermiştir. Asırlarca bebek bakmanın sadece kadına ait bir sorumluluk olarak kabul edilmesi, erkeklerin kadınların hamilelik ve loğusalık dönemlerinde uzakta kalmasına neden olmuştur. Bugünkü gelişmiş toplumlarda cinsiyetlerin görev dağılımlarında aile ve ev kadın bireylere, kamusal alanlarda finansal destek rolündeki erkeğe verildiği görülmektedir (Pontes, 2006, s. 5).

18. ve 19. Asırlarda gerçekleşen ve hızlı bir şekilde gelişme gösteren “Endüstri Devrimi” sonucunda kadınlar, çalışma hayatında erkeklerle beraber görev almaya başlamışlardır (Kocacık & Gökkaya, 2005, s. 196). Ancak bu dönemde tarımsal alanlar hariç, ücretli bir şekilde ev dışında iş gören kadınların sayısı oldukça azdır. Kadınlar genellikle geleneksel rollerini devam ettirebilecekleri, ailevi sorumluluklar ile özdeşleşen mesleklerde çalışmak zorunda kalmış; iyi ev hanımı, iyi eş ve iyi anne gibi geleneksel rollere dair beklentiler ile toplumsallaştırılmışlardır (Kuzgun, Kuzgun, & Sevim, 2004, s. 15; Mott & Tanfer, 1997, s. 4).

I. ve II. Cihan Harbi esnasında silah altına alınmış olan erkek işçilerin yerini, silah endüstrisinde kadınlar devralmış ve çalışan kadınların sayısı büyük oranda artmıştır (Kocacık & Gökkaya, 2005, s. 199). Bu durum cinsiyet rolleriyle beraber babalık sorumluluklarının ve rolünün tartışılmasına neden olmuştur.

1930’lu senelerde kadınlık ve erkeklik ruhsal bir kişilik özelliği şeklinde nitelendirilmiştir. 1940’lı senelerdeyse cinsiyet rolü, kadın ve erkek rolleri gibi terimler literatüre girmiştir. Söz konusu kavramlar 1960’lı senelere kadar kullanılmıştır. 1970’li senelerdeyse ataerkilliğin tüm yapı üzerinde etkili olduğu fikri oluşmuştur. Ataerkillik kavramı sosyoloji bakımından 18. asırda kadının hayatı ve konumunda karşılaştığı ayrımcılıkları nitelendirmektedir. Ataerkilliğin aynı zamanda erkeklerin otoritesinden kaynaklanan sosyal bir örgütlenme olduğunu söylemek mümkündür. Bireyin soyağaçları erkeklere göre belirlenmektedir. Çocuklar erkeğin yer aldığı bölgede yaşamaktadır ve en önemli suç erkeğin otoritesine karşı çıkmaktır. İnsanların sahip olabileceği en büyük erdem ise erkek otoritesine itaat etmektir. Ataerkil erkek kavramı, ailenin devamlılığını sağlayan ve parayı temin eden birey şeklinde tanımlanmaktadır. Çocuk ve kadınların bakım sorumluluğu ve evin geçindirilmesi erkeklere aittir (Timurturkan, 2009, s. 138).

1970’li senelere gelindiği zamanda da çocukların okul öncesi eğitim kitaplarında bulunan toplumsal cinsiyet rolleri sebebiyle erkekler; güç ve bağımsızlık gerektiren ev dışındaki aktiviteleri yapan, kadınlarsa; genellikle evdeki işlerle uğraşan aile üyesi şeklinde gösterilmiş ve anne ve eş olmayan kadınlar peri veya cadı gibi yaratıklar şeklinde nitelendirilmiştir. Mevcut olan tüm kitaplarda ev haricinde bir mesleğe sahip olan kadın bulunmazken erkekler; kral, yargıç, polis, savaşçı vb. mesleklerle belirtilmişlerdir (Pira & Elgün, 2004, s. 526).

1980’li senelerin başlarında toplumsal kurallar sebebiyle bebeklerin bakım ve beslenmesinin kadının sorumluluğu olduğu ve erkek bireylerin ailenin geçinmesini sağlayacak olan finansal kaynakları kazandığı belirtilmiştir (Pontes, 2006, s. 6). 1980’li senelerin ortalarına gelindiğindeyse ailedeki bireyler öğretilmiş olan rolleri daha az, kendi duygularını ve bireysel yetilerini ise daha çok kullanmaya başlamıştır (Tiedje & Darling-Fisher, 1996, s. 474). Erkeklik konusundaki çalışmaların geç başlamasına sebep olarak kadınlara ait statünün bir problem şeklinde nitelendirilmesi ve erkeklik olgusunun düşünülmemiş olmasıdır (Karadayı, 2001, s. 166; Sancar, 2009, s. 54).

1990’lı senelerde becerikli, sorun çözücü, egemen ve güçlü kadın karakterleriyle birlikte, erkek karakterleri de oldukça yumuşak ve duygusal bir hale dönüşmüştür. Babalık olgusuysa toplumca onaylanmış olan bir beklentiden bir kurala çevrilmiştir. Daha önceden babalar ailelerin geçimini sağlayan bireyler olarak tanımlanırken, bugün babaların belirlenmiş olan cinsiyet rolleri değil de aile içerisindeki günlük etkileşimler sonucunda meydana gelen, değişen, devam eden ve sürekli gelişen bir rol olduğu ifade edilmektedir (Tiedje & Darling-Fisher, 1996, s. 475).

20. asırda Kuzey Amerika’da çalışan sağlık görevlileri; erkeklerdeki farklılaşmayı dikkate alarak, ilgili ve katılımcı babaları çocuk kontrolü ve doğum öncesi ziyaretlerine ortak etmeye çabalamışlardır (Tiedje & Darling-Fisher, 1996, s. 476). Son 20 senedeysen babaların aileye katkıda bulunma şekillerine dair anlayış daha büyük oranda değişmiştir. Babalar aile içerisinde yer aldıklarında çocuk bakımına büyük oranda yardımcı olmaya başlamışlardır. Bu durum kısmen her iki ebeveynin de çalıştığı ailelerin artmasına, kısmen feminist hareketlere ve babaların çocuk bakımına ortak olma düzeyinin artmasına bağlıdır (O’Connell, 1993, s. 7).

Kadın hareketleri sonucunda etkisini kaybetmeye başlayan erkek egemenliği, filmlerde de kendine yer bulmuştur. Amerika’da son dönemde çekilen filmler erkeklerin tarihin bir döneminde sert erkek imgesini zedelediği kabul edilen “babalık hislerini belirtmekten” hoşlandıklarını belirlemiş ve bu durumu özenle işlemişlerdir (Demez, 2005, s. 132).

2.2.2. Geleneksel Baba Rolü

Geleneksel babalık algı ve rolü; sert disiplin uygulayan, iyi bir geçim sağlayabilen ve bazı zamanlarda oyun arkadaşı olabilen bir roldür. Bu tarz babalar,

sahip olduğu çocuklara az vakit ayırmaktadır ve çocuklarının bakım sorumluluklarını üstlenmektedirler(Akt. Kuzucu, 1999, s. 11).

Türk toplumunun geleneksel yapısında ataerkil bir yapı hâkim olduğundan babanın kurduğu otoriteye önem verilmektedir. Sosyolojik bakımdan 18. asırda ataerkillik kadınların hayatında ve konumunda ayrımcılığı nitelendirmektedir. Ataerkillik erkeklerin otoritesinden kaynaklanan sosyal bir örgütlenme olarak tanımlanmaktadır (Pira & Elgün, 2004, s. 539; Timurturkan, 2009, s. 139).

Helvacıoğlu (1996) tarafından gerçekleştirilen 1928-1996 seneleri arasında ilköğretimde okutulan ders kitapları araştırmasında kadınlar genel olarak çocuk bakımı ve ev içi aktiviteleri konu edinen resim ve yazılar ile belirtilirken, erkekler meslek sahibi ve ev işi işlerde belirtilmiştir. Hatta aile içerisinde iş paylaşımı tanımı ders kitaplarında “Anneler; yemeğin yapılıp sofraya koyulması, evin temizlenmesi, çamaşır-ütü gibi ev işlerini yapar. Baba, çalışır ve aileyi geçindirir. Erkek çocukları ailenin dışarıdaki işleriyle ilgilenir. Kız çocuklarıysa annelerine yardımcı olurlar.” şeklinde yer almaktadır. Eğitim sisteminin erkek çocuklarını, çocuk bakımına ve ev işlerine yardımcı olmak üzere değil de ev dışında çalıştırmak için şartlandırıldığını söylemek mümkündür.

McBride(1990) babaların çocukla alakalı görevlere katılmasını sınırlandıran iki farklı etken olduğunu belirtmiştir. Bunlardan ilki; babaların, babalık rolüne hazırlanması esasındaki eksikliklerdir. İkincisiyse; babalık rolü için kurumsal ve sosyal desteklerin, özetle babaya destek olan kurum, kuruluş ve kişilerin yetersiz olmasıdır(Akt. Fagerskiöld, 2006). Söz konusu durum pek çok babanın, babalığa hazır olmadığı fikrine kapılmasına ve çocukla alakalı işlere katılmaktan çekilmesine yol açmaktadır. Hazırlanmadaki bu eksiklik bilhassa ailesel beceriler, çocuk gelişimi hakkında bilgi ve çocukların gereksinimlerine karşı duyarlılık konularında ortaya çıkmaktadır. İlgili araştırmacılara göre babaların bu role hazırlanamamasının pek çok sebebi vardır. Bu sebepler babaların uygun baba figürleri ile karşılaşmamaları, sosyal olanaklarının yeterli olmaması, babalık rolüne dair kurumsal desteklerinin az oluşu ve çocuk baba etkileşimindeki eksikliklerdir. Bahsedilen tüm bu eksikleri babaların ebeveynlik hususundaki ilgisini, algısını ve doyumunu etkilemektedir (Seçer, Çeliköz, & Yaşa , 2007, s. 426).

2.2.3. Ebeveynlik Tutumlar

Anne ve babaların çocukları üzerindeki davranışlarına bakıldığında, birbirinden farklı olan bazı tutumlar olduğu görülmektedir.

2.2.3.1. Baskılı ve Otoriter Tutum

Geleneksel Türk aile yapısında sıklıkla gözlemlenen otoriter ve baskıcı tutumda, çocuğun gereksinimlerini ve taleplerini dikkate almayan katı kurallar mevcuttur. Çocuğa karşı dışarıdan denetim ve sürekli müdahalenin yer aldığı bu tutumda “sevgi esirgeyerek denetleme” ve “zor kullanarak denetleme” davranışları gözlemlenmektedir (Yavuzer H. , 2001, s. 28).

Baskıcı tutum sergileyen ebeveynlerin çocukları kendi başına kararlar alamazlar. Ebeveynlerden birinin baskıcı olması durumunda çocuk, narin ve dürüst olmasıyla birlikte hassas duygular barındıran, başkalarından etkilenen ve ürkek tavırları olan bireyler halindedirler. Anne ve baba tarafından konulmuş kurallar göre hareket etmesi istenir. Anne babanın istek ve sözleri önemli iken çocukların keşfedip yapmak istedikleri ve ilgi alanları asla önemli değildir (Şölen, 2020).

Bu tarz ebeveynler çocuklarından itaat beklemektedirler. Çocuğun itaat etmemesi durumunda onu fiziksel cezalar ile cezalandırmaktadırlar. Bu ebeveynlerin çocukları sık sık dışlanma, azarlanma, cezalandırma ve reddedilme davranışlarıyla cezalandırılırlar. Bu yaklaşımla yetiştirilen çocuklar saldırganlık eğilimine sahip, aşırı isyankâr bireyler olabilmektedir. Bazı zamanlarda da bunun tam zıttı olan içine kapanık, aşırı sessiz, diğer insanların etkisinde kolay kalabilen ve çekingen oldukları gözlemlenmiştir. Bu şekilde yetiştirilen çocuklarda iletişim ve sosyal beceriler ve benlik saygısı düşüktür ve girişimcilik kabiliyetleri zayıftır (Aydoğmuş, ve diğerleri, 2003, s. 245).

2.2.2.2. Gevşek Tutum (Çocuk Merkezli Aile)

Çocuklarının doğru ve yanlış kendisi deneyimleyerek öğrenmesi gerektiğini düşünen babaların sergilediği tutumdur. Çalışma, uyku, yemek gibi durumlarda net bir

tutum sergilemezler, çocuklarının kendi kararlarını almasını beklerler. Toplumsal kuralları çok önemsemez ve çocuklarından yaşlarına uygun davranışlar sergilemelerini beklemezler (Dönmezer, 1999, s. 28).

Çocuklara herhangi bir kural konulmaması ve aşırı serbest bir ortamda büyümesi, onların bencil bireyler olmalarına neden olur. Bu tarz babaların çocukları her istediklerinin gerçekleştirilmesini isterler, herkesin kendilerine hizmet etmesini bekler ve dikkat çekmeye çalışırlar. Bu durum sebebiyle sosyal uyumda sorun yaşar ve başarılı ilişki kuramazlar (Yavuzer H. , 2001, s. 47).

İlgisiz tutum sergileyen ebeveynlerin çocukları, sınırsız hak sahibi olan çocuklardır. Aileleri her istediklerini anlayışla karşılarlar. Gevşek tutum davranışında olan anne babalar, çocukları üzerinde bir otorite kuramazlar ve bu otoriteyi çocukları kurar. Yetişkinlik döneminde de aileden gelen bu alışkanlıktan dolayı toplumda sahip olamayacakları hakları talep eden ve önemsenmek isteyen bireyler olurlar. Bunun aksi durumunda ise toplum içinde sorunlu uyumsuz ve mutlu olmayan bireyler olurlar (Çeceli, 2018).

Gevşek tutuma sahip olan ebeveynlerin çocukları bencil, doyumsuz, kural tanımaz, uyum problemi yaşayan, diğer kişilere bağımlı ve özgüvensiz kişiler olabilmektedir (Yavuzer H. , 2001, s. 47).

2.2.2.3. Koruyucu Tutum

Çok fazla koruyucu tutum gösteren ebeveynler çocuklarına çok fazla dikkat, ilgi göstererek onları kendi denetimleri altında tutmaya çalışmaktadırlar. Bu tutumdaki ebeveynlerin çocukları, öz güveni düşük ve girişken olmayan bireyler olabilmektedirler. Aileleri yanlarında değilken kendisini güvende hissetmez ve onları koruyup kollayacak birilerinin olmadığı endişesini yaşarlar. Aldığı sorumluluğu yerine getiremeyen kendine yetmeyen bireyler olabilmektedirler (Sezer & Yıldırım, 2018).

Genellikle koruyucu tutum çok fazla görülen ebeveyn tutumlarından. Ebeveynlerin aşırı koruyuculuk göstermesi çocukların ihtiyacı olandan fazla ilgi ve özen gösterip kontrol sağlamaktır. Bu ebeveyn tutumunda yetişen çocuklar öz güveni düşük, kendi işlerini yapmak yerine birinin yapması konusunda bağımlı olabilmektedirler. Koruyucu anne ve baba tutumunda yetişmiş olan çocuklar, yetişkinlik

döneminde de aynı tutumu eşlerinden isteyebilmektedirler (Yavuzer H. , ANA-BABA VE ÇOCUK, 1996).

2.2.2.4. Dengesiz ve Kararsız Tutum

Ebeveynlerin dengesizce, çocuğu üzerinde kararlı olmayan davranışları ile çocuğu her açıdan olumsuz etkilemektedir. Söz konusu tutarsızlık anne ve baba arasındaki fikir uyuşmazlığı ya da çocuk üzerinden benzer olmayan davranışlardır. Dengesiz tutumlu ebeveynler, çocukları ile bir konu hakkında önce konuşup sözünü geçirmeye çalıştıktan sonra sesini yükseltmeye başlayıp, bağırma ve çocuğa şiddete dönen davranışlarından sonra pişmanlık duyup çocuktan özür dileyebilmektedirler. (Yavuzer H. , ANA-BABA VE ÇOCUK, 1996).

Bu tarz ebeveynler çocuklarına karşı kimi zaman otoriter, kimi zaman hoşgörülü davranmaktadırlar. Çocuklarını bazı davranışlarda ödüllendirirler bazı zamanlardaysa aynı davranışı cezalandırabilirler. Çocuklarına koydukları kurallara uyulup uyulmadığını sürekli ve kararlılıkla takip etmezler. Bu nedenle çocuklar sergiledikleri davranışlar sonucunda nasıl bir tepki ile karşılaşacaklarını tahmin edemezler (Tarhan, 2009, s. 9).

Çocuğun sergilediği davranışların bazı zamanlarda cezalandırılırken aynı davranışın bazı zamanlarda hoş görülmesi, çocukta suçun niteliği ve cezanın anlamı hakkında şüphe uyandırmaktadır. Bu çocukların hangi davranışı ne zaman ve nerede yapabileceğini kestirmesi beklenemez. Doğru ve yanlış ayırt etmekte zorlanırlar. Babaların dengesiz tutumları çocuklarının kişiliği üzerinde olumsuz etki yaratır (Dönmezer, 1999, s. 34).

2.2.2.5. Destekleyici, Hoşgörülü ve Güven Verici Tutum

Diğer, ebeveyn tutumlarına göre esnekliğinden söz etmek mümkündür. Anne ve baba hoşgörülü anlayışlıdır. Bu tutumda yetişen çocuklar ebeveynlerinin onları sevdiğini bilmektedirler. Anne ve baba yeri geldiğinde çocuğun üzerinde kural koyup disiplin sağlarken, bununla birlikte çocuklarına birey olduklarını hissettirip özgürlüklerini sağlamaktadırlar (Poyraz, 2007).

Güven verici tutum gösteren anne ve babalar, çocuklarına anlayış sahibi olan çocuklarını destekleyen çocuklarına bazı sınırlar içinde yapmak istediklerini gerçekleştirmelerine imkân tanıyan ebeveynlerdir. Bu ortamda yetişen çocuklar saygı, sevgi görürler düşünce ve istekleri önemlidir. Çocuk ailesinin belirlediği sınırlara göre özgürdür, söz hakkı vardır. Bu tutumda yetişen çocuklar özgüveni yüksek, toplumda yer edinen bireyler olabilmektedirler sevgi saygı görür düşünce ve istekleri önemlidir (Yavuzer H. , ANA-BABA VE ÇOCUK, 1996).

Demokratik tutum gösteren ebeveynler çocukların fikirlerini önemsemekte, alınacak kararlarda çocukların fikirlerini göz önünde bulundurmaktadırlar. Demokratik tutumda yetişen bireyler iletişim kurma becerisi çok iyi, kararlarında kontrollü olan bireylerdirler (Sezer & Yıldırım, 2018).

2.2.2.6. İlgisiz ve Kayıtsız Tutum

Çocuklarının davranışları karşısında kayıtsız, ilgisiz, pasif tutum sergileyen babalar “ilgisiz baba” olarak nitelendirilmektedir. Bu tarz babalar çocuklarını denetlemezler. Çocuklarını dışlayabilir ve yalnız bırakabilirler. Onları hayatlarında bir engel olarak görürler ve bu yüzden sevgi göstermezler. Kayıtsız ve ilgisiz tutumda ebeveynlerin, çocuklarıyla iletişim kurmada kopukluk yaşadığı gözlenmektedir. Kayıtsız tutum sergileyen aileler, çocuklarını dışlayabilmekte veya yalnız bırakabilmektedir (Dönmezer, 1999, s. 34).

İlgisiz tutum gösteren ebeveynlerin çocukları yaparak yaşayarak öğrenirler, deneme yanılma ile yapacaklarına varırlar. Bunu kendi başlarına yapmaktalar çünkü ebeveynleri, kendilerini yönlendirip kontrol etmemektedirler. Bazı zamanlarda da anne ve baba çocuğun herhangi bir davranışı üzerinde uzun süre bir tepki göstermezken, birden öfke krizi yaşayabilmektedirler. Bu tutumda yetişen çocuklar özgüveni düşük bireyler olup yetişkinlik döneminde de sosyal yaşamında ve birçok alanda yanlış kararlar alabilmektedir (Baumrind, 1978).

Kayıtsız ve ilgisiz babaya sahip çocukların saldırgan bir yapıya sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bu çocuklar çevrelerindeki eşyalara, arkadaşlarına ya da öğretmenlerine zarar verebilmektedirler (Yavuzer H. , 2001, s. 47).

2.2.4. Bilinçli Baba

Çocuklarını duygusal bakımdan kabullenen, hoşgörü, ilgi ve sevgiyle yaklaşan, kararlarında çocuklarının düşüncelerine önem veren, onları destekleyen, eleştiri ve müzakereye açık olan, inandırma ve ikna tekniklerini kullanan, gerekli zamanlarda fikirlerini değiştirebilen kişiler “bilinçli baba” şeklinde nitelendirilmektedir (Karaköse & Karaköse, 2007, s. 37; Çağdaş, Anne Baba Çocuk İletişimi, 2008, s. 80).

Bu tarz babalar çocuklarının bağımsız bir kişi olarak yetişmesine destek sağlamaktadır. Çocuklarının düşüncelerine saygı göstermektedir. Çocuklarını bir karşılık beklemeden severler ve çocuklar asla bu sevgiyi kaybetmeyeceğini bilir. Çünkü bu tarz babalar çocuklarının olumsuz davranışlarında bile sevgilerini göstermekten çekinmezler (Kulaksızoğlu, 2001, s. 120).

Bilinçli babalar, çocuklarından bekledikleri davranışları ve onların uymaları gereken kuralları önceden çocuklarına anlayabileceği ve açık bir şekilde belirtirler. Kurallara uyulmadığı takdirde çocuklarına fiziksel bir ceza vermezler onun yerine farklı disiplin teknikleri uygularlar (Çağdaş, Anne Baba Çocuk İletişimi, 2008, s. 80). Çocuklarına öğüt vermeyi tercih etmezler. Onlara bir örnek olurlar. Çocuklarına etkin bir sorumluluk ve rol verirler (Özgüven, 2001, s. 217).

Bilinçli babaların çocukları; davranış ve kişilikleri konusunda dengeli, kendine saygılı, güçlü sorumluluk bilinci bulunan, başkalarının haklarına saygı duyan, insan ilişkileri iyi olan, eleştiriye açık, uyumlu, kendine güveni yüksek, hoşgörülü, girişimci, düşüncelerini açık bir şekilde belirtebilen, yaratıcı, yapıcı, yeni fikirler üretmeye ve kendini geliştirmeye istekli, bağımsız bir şekilde hareket edebilen, sosyal açıdan gelişmiş, uyumlu ve sağlıklı bireyler olmaları beklenmektedir (Özgüven, 2001, s. 218; Yavuzer H. , 2001, s. 47; Dönmezer, 1999, s. 21; Kulaksızoğlu, 2001, s. 121).

2.2.5. Reddeden Baba

Çocuklarının ruhsal ve bedensel ihtiyaçlarını gidermeyi ihmal ederek, çocuklarına düşmanca hislere sahip olan babalar “reddeden baba” olarak nitelendirilmektedir. Bu tarz babalar; çocuklarına şefkat, sevgi ve ilgi göstermezler (Yavuzer H. , 2001, s. 28). Çocuklarını sürekli eleştirir ve davranışlarını beğenmezler.

Çocuklarını disipline sokmak için ona şiddet uygular ve işkence yaparlar. Çocuklarını kötü isimlerle çağırır ve onlara lakap takarlar (Karaköse & Karaköse, 2007, s. 222).

Bu tarz babaların çocukları insanlara yardım etmekten uzak, duygusal kırıklıklara sahip, agresif, korkak, kendinden küçük bireylere düşmanlık besleyen bireyler olabilmektedir (Yavuzer H. , 2001, s. 28). Bu tarz çocuklar genellikle olumlu bir benlik saygısına sahip değildir ve özgüvenleri düşüktür. Duygularının aşırı bastırılması nedeniyle dengesiz bir kişiliğe sahiptirler (Karaköse & Karaköse, 2007, s. 54). İnsanlara karşı güvensizdirler, bireylerarası ilişkilerde problem yaşarlar ve ilişkileri genel olarak sorunludur.

2.2.6. Çocuk Gelişiminde Babanın Önemi

Çocukların kurduğu dünyada baba oldukça mühim bir yere sahiptir. Çocuk perspektifinden bakıldığında; babanın gerçekleştirdiği tüm eylemler onaylanır, şüpheyle bakılmaz, her zaman değer verilen ve saygı duyulan biridir. Ayrıca baba çocuklarına rol model olan, güven veren ve problem çözme becerilerini destekleyen ve çocuğun kendini rahat bir şekilde ifade etmesine destek olan kişidir (Alibeyoğlu, 2009, s. 74).

Babanın, çocuğuna güven vermesi ve ona duyarlı yaklaşması bu ikili arasındaki ilişkiyi güçlendirmektedir. Babaların çocuklarıyla geçirdikleri vaktin artmasıyla birlikte sergiledikleri rollerin artması aradaki ilişkiye zenginlik katmaktadır. Çocuk babasıyla ne kadar fazla paylaşımda bulunursa aralarındaki bağ ve iletişim o düzeyde güçlü olacaktır. Çocukların ileriki süreçlerde davranışsal ve psikolojik açıdan sorun yaşamamasında babanın yakınlığı ve sevgisi büyük önem arz etmektedir (Zulliger, 1991, s. 89; Lamb M. E., 1997, s. 241).

Çocuğun yaşının ilerlemesiyle birlikte babasının yoğun ilgisine ve ona yol göstermesine olan ihtiyacı artmaktadır. Annenin rolü; çocuğuna güven duygusu açıklamak, babanın göreviyse hayatında karşılaşılabileceği sorunlar ile başa çıkma yollarını öğretmektir (Özgüven, 2001, s. 47). Babanın çocuğuna karşı ilgisiz olması, ona karşı aşırı rahat davranması ve gereksinimlerini dikkate almaması çocukların olumsuz davranışlar sergilemesine sebebiyet vermektedir. Babanın çocuğu ile yakından ilgilenmesi, onun dikkat süresine ve yaş gelişim seviyesine göre davranışlar sergilemesi

de çocuğun olumlu davranışlarının büyük oranda artmasını sağlayacaktır (Dönmez, 1997, s. 56).

Babalarından sevgi ve ilgi gören çocuklar toplum tarafından kabul gören davranışlar sergilemektedirler. Babaları ile çatışma yaşayan çocuklarsa olumsuz davranışlar sergilemektedirler. Babaların çocuklarıyla kaliteli zaman geçirmemesi çocuğun karakteristik özelliklerinden bazılarının olumsuz şekillenmesine neden olabilmektedir (Tezel Şahin & Özbey, 2007, s. 39; Yeşildağ, 2010, s. 417). Toplumun en önemli kurumlarından biri olan ailedeki baba rolü, çocuk ve anne arasındaki ilişkide de önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır (Göngörmüş, 1995, s. 62).

Babasıyla daha fazla zaman geçiren çocuklar diğerlerine oranla daha iyi bir psikolojiye sahiptir. Bu çocuklar anti sosyal davranışlardan uzak ve sosyal çevresiyle uyumlu davranışlar sergilemektedir (Albukrek, 2002, s. 93). Babanın çocuklarıyla yaptıkları etkinlikler, geçirdiği kaliteli zaman ve zengin imkânlar çocuğun gelişimini önemli düzeyde desteklemektedir. Baba ve çocuğun birlikte geçirdiği zamanın sahip olduğu nitelik hem çocuk hem de baba bakımından büyük önem arz etmektedir (Bakımay & Çüntay, 2010, s. 49).

Yavuzer (Aile İçinde Çocuk)'e göre babanın çocuğun yaşamında olmaması, çocuğun ihtiyaçlarına yönelik yeteri kadar yer almaması ya da bedenen aile ile birlikte olsa da aktif olmaması ve çocuğuna ilgisiz tutum sergilemesi çocuğun kişiliğinde olumlu olmayan davranışlara neden olmasıyla birlikte diğer gelişim alanlarına da etki etmektedir.

2.2.7. Babaların Çocuk Üzerine Etkisi

Çocukların ailede baba terbiyesi alabilmeleri, babaların çocuklarına yaklaşımlarındaki tutumlarıyla yakından ilgilidir. Fakat bazı babaların tutumları daima sağlıklı olmayabilmektedir. Babaların bir kısmı; kendi çocukluklarında olumsuz davranışlardan etkilenmeleri, ailelerinin boşanma sonucunda parçalanmış olması, planlamadıkları, çok genç yaşta veya ekonomik sıkıntılı bir dönemde baba olmaları, iş yaşamlarındaki sorunlar gibi nedenlerle çocuklarına karşı olumsuz bir tutum içine girebilmektedirler (Karaköse & Karaköse, 2007, s. 37). Araştırmalara göre bakıldığında babaların çocuk gelişimde çocukların, tüm gelişim alanlarına etkisi vardır.

2.2.2.7.1. Çocuğun Sosyal Duygusal Gelişiminde Babanın Rolü

Aile içerisinde ebeveyn ve çocuk arasındaki iletişim, çocukların kendini güvende hissetmesine destek olmaktadır. Bu da çocukların aile dışında kalan ortamlarda sosyal olarak kabul edilmesinin alt yapısını oluşturmaktadır. Ebeveynler çocuklarına yalnızca sosyal imkânlar sağlamakla kalmamakta, onların dış dünyayla ilişkilerinde rol model görevi görmektedirler (Kandır & Alpan, 2008, s. 33). Söz konusu duruma örnek gösterilebilecek olan bir çalışmada, ebeveynlerin çocuklarına sundukları imkânlar ve onlara öncülük etmeleri sonucunda çocukların sosyal kabul ve sosyal yeterlilik konularında ilerleme gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır (McDowell & Parke, 2009, s. 224).

Ebeveynlerin, genel bağlamda çocukların sosyalleşmesi üzerinde etkisi olduğu ilgili literatürde ve gerçekleştirilen araştırmalarda belirlenmiş olsa da babaların çocuğun duygusal ve sosyal gelişimindeki etkisi özel olarak incelenmiştir. Konu bu bağlamda ele alındığında, bebeklik döneminden itibaren çocukların ebeveynlerine bağlılığında babanın da en az anne kadar etkiye sahip olduğu görülmüştür. Benzer dönemler içerisinde meydana gelen bu bağlılığın sahip olduğu içerik, anne ve babaya göre farklılık göstermektedir. Bu farklılığın getireceği faydalardan biri de çocuğun babasından ve annesinden ayrı kazanımlar elde etmesidir (Lamb E. M., 1977, s. 167). Bu nedenle babaların çocuklarının duygusal-sosyal gelişimlerine sağlayacağı katkılar oldukça önemlidir. Türkoğlu ve Gültekin Akduman (2016, s. 224)'in gerçekleştirdiği çalışmada babaların babalık rolü algıları ve çocuklarının sosyal gelişimlerine katkı sağlamaları arasında pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmadan yola çıkarak, babalık rolü algısının oldukça önemli bir konu olduğu söylenebilir.

2.2.2.7.2. Çocuğun Bilişsel Gelişiminde Babanın Önemi

Çocuğun bilişsel gelişiminde genetik faktörlerin olduğu kadar, çevresel faktörlerin etkisi de mevcuttur. Ebeveynler çocuklarının bilişsel gelişimini çeşitli yollar ile etkilemekte; babalar; oyun yoluyla anneler ise sözel yollarla çocuklarını uyararak onları bağımsız davranmak için cesaretlendirmekte ve çevrelerini keşfetmeye yönlendirmektedirler. Bağımsız davranmaya yönlendirilen çocuk, dışarıdaki dünyayı

keşfetme imkânı elde ederek çok sayıda uyaran ile karşılaşmak, daha fazla problem çözme becerisi tecrübe etmekte ve farklılıklara uyum gösterebilmektedir. Bu durum da çocuğun zihinsel gelişimi üzerinde olumlu etki yaratmaktadır (Aktaş, 1993; Parke, 2002, s. 28; Tezel Şahin F. , 2003, s. 459). Baba ve çocuğun etkileşim içinde bulunması, onları içten bir şekilde dinlemeleri, onlarla yakından alakadar olmaları çocukların hayal gücünü desteklemekte ve yaratıcılıklarını arttırmaktadır (Dönmezer, 1999).

Çocukların akademik başarısı ve eğitimi üzerinde annelerden daha etkili bir role sahip olan babalar, çocuklarıyla daha samimi ve nitelikli bir ilişki kurduklarında çocukların akademik ve okul başarıları olumlu yönde artmaktadır (Albukrek, 2002, s. 24; McBride, ve diğerleri, 2005, s. 361).

Easternbrooks ve Goldberg (1984)'in gerçekleştirdiği çalışmada, babaları olumlu ebeveynlik tutumuna sahip olan çocukların bilişsel gelişimlerinin, sorun çözme becerilerinin ve başarıma duygusunun arttığı belirlenmiştir. Nugent (1991)'in gerçekleştirdiği çalışmadaysa; babanın çocuğa gösterdiği ilginin çocuğun bebeklik döneminden itibaren bilişsel becerilerine önemli katkılarda bulunduğu belirlenmiştir (Akt.Aydoğmuş, ve diğerleri, 2003, s. 35).

2.2.2.7.3. Çocuğun Cinsel Gelişiminde Babanın Önemi

Cinsiyet rolleri herhangi teknikle öğrenilebilecek bir konu olmadığından bilhassa erkek çocuklar, bu rolü benimsemiş olan bir babaya gereksinim hissetmektedirler. Erkek çocukları, babalarının günlük hayattaki hareketlerini gözlemleyerek uygun olan cinsiyet kimliğini edinmektedir (Eser, 2008, s. 71). Çocukların cinsiyetlerine uygun olan cinsel kimliği edinmeleri hem ruh sağlığı hem de kimlik kazanımı bakımından oldukça önemlidir. Bu süreçte çocukla kendilerine anne-babalarını örnek alıp, kendilerini onlarla özdeşleştirmektedir. Günün önemli bir kısmını anneye geçiren çocuklar, onu gözlemleyerek hareketlerini taklit etmektedir. Çocuk üç yaşına girene dek normal olarak nitelendirilen bu durum sonrasında kritik bir hal almaktadır, bunun sebebi o dönemde çocukların cinsiyet ayrımının başlamasıdır. Bu devrede kız çocukları annelerini, erkek çocukları ise babalarını model almaktadır. Çocuğun aynı cinsteki ebeveyn ile özdeşleşmesi sağlıklı bir cinsel gelişim ve kişilik gelişimi için oldukça önemlidir. Çocuklar babalarına olan hayranlıkları sebebiyle onu

dünyadaki en akıllı, en becerikli ve en güçlü kişi olarak görmektedirler. Kuvvetli ve güçlü bir babayı kendine örnek alması ve kendisiyle özdeşleştirilmesi çocuklar için önemli bir güven kaynağıdır. Diğer yandan yeterli olmayan bir modeli örnek alan çocuk, bu bireyin istenmeyen özelliklerinin farkına vardığı zaman kendini güvensiz ve kaygı dolu hissetmektedir (Çağdaş & Seçer Şahin, 2005, s. 7).

Babanın evden uzun veya kısa süreliğine ayrılması çocuklar üzerinde olumsuz etkiler yaratabilmektedir. Bilhassa erkek çocuklarında okul başarısında düşüş gözlenmekte, anneye bağımlı ve özgüvensiz bir kişilik oluşabilmekte ve bazı davranış bozuklukları gözlemlenebilmektedir (Yörükoğlu, 1997, s. 61). Baba figürünün; erkek çocuklarının cinsel gelişimlerinde üstlendiği mühim rol, kız çocuklarında da geçerli olmaktadır. Kız çocuğu ve baba ilişkisinde kurulan bağ, kız çocuklarının gelecek zamanlarda yaşayacağı birliktelikteki uyum için destekleyici bir niteliktedir. Babasını yakından gözlemleyen kız çocukları erkeklere, erkek-kadın ilişkilerine ve kendilerine dair düşünceler kazanmaktadır. Baba eksikliğinin yarattığı etkiler kız çocuklarının çocukluğunda daha nadir gözlemlenirken, erkek çocuklarının ergenlik dönemlerinde daha sık ortaya çıkmaktadır. Babası yaşayan ve onunla beraber büyüyen kız çocukları, babası olmayanlara oranla daha kadınsı davranışlara sahip olmaktadır. Rol kuramcılarının kız ve erkek çocuklarına ayrımlı davranışlar sergilemesinin çocukların cinsiyet rollerini öğrenmesinde oldukça mühim olduğunun altını çizirken, psikoanalitik kuramcılarının babadan sevgi görmeyen kız çocuklarının özdeşleşme yaparak anneleriyle yarışmasının sonucunda cinsiyet rollerini edindiğini ileri sürmektedirler. Sosyal öğrenme kuramcılarıysa, baba ve kız çocuk arasındaki etkileşimin ve tecrübelerin çocukların kadınsı davranışları edinmesinde ve erkeklerle etkileşim becerilerinin artmasında etkili olduğunun altını çizmektedir (Aktaş, 1993).

2.2.2.7.4. Çocuğun Kişilik Gelişiminde Babanın Rolü

Çocuğun hayatındaki en etkin sosyalleşme yeri ailedir. Çocuk sosyal bir kişilik olmak için çabaladığı okul öncesi döneminde kendisine taklit edebileceği bir model aramaktadır (Yavuzer H. , 2001). Çocuğun ailesinden aldığı olumsuz ve olumlu tepkiler çocuğun kişilik gelişiminde mühim bir role sahiptir. Düşüncelerini söylemesine izin verilmeyen, söyledikleri önemsenmeyen, sürekli düzeltilen ve eleştirilen çocuk; zaman

geçtikçe içine kapanık, sessiz, saldırgan, güvensiz veya huysuz bir kişiye dönüşebilmektedir. Söylediği şeyler önemsiz bile olsa dinlenen ve dikkate alınan, düşüncelerini belirtmesine izin verilen, sürekli eleştirilmeyen ve önemsenen çocuklarsa; kendilerini daha özgür bir şekilde ifade edebilecek bir ortam bulabildiklerinden sosyal bakımdan sağlıklı ve güvenli bir kişilik gelişimi sergilemektedirler (Navaro, 2011, s. 18). Ayrıca babanın eksikliği veya babadan ayrılık durumu ne kadar erken yaşta meydana geldiyse çocuk bu durumdan o kadar fazla olumsuz etkilenmektedir. Kişiliğin şekillenmeye başladığı ilk senelerde, sağlıklı bir kişilik gelişimi için çocuğun gereksinim duyduğu güven, şefkat, ilgi ve sevginin verilmesi önemlidir (Çağdaş, 2002, s. 15).

Kişiliğin meydana gelmesinde “karakter, mizaç özellikleri, ebeveynlerin tutumu ve kişiliği, kültürel ve toplumsal değerler” gibi etkenler etkilidir. Ebeveynler dürüst, doğru, sorumluluk sahibi, fedakâr, yardımsever ve diğer insanların haklarına saygılı vb. özelliklere sahip olmasını umut ettikleri çocuklarının kişilik gelişimi üzerindeki en etkin faktördürler. Çocukların kişilik gelişimlerine uygun olarak iletilecek mesajlar çocukların kişilik gelişiminin daha sağlıklı gerçekleşmesini sağlamaktadır (Durmuş, 2006, s. 71).

Ebeveynler çocuklarını yetiştirirken sahip oldukları ebeveynlerini rol model almaktadırlar. Normal koşullarda ebeveynlerinden saygı, şefkat ve sevgi temalı bir yaklaşım gördülerse, anne-baba oldukları zaman ebeveynlerinden aldıklarını geliştirir ve çocuklarına bu şekilde yaklaşırlar (Gander & Gardiner, 1993, s. 9).

Akbukrek (2002) tarafından gerçekleştirilen benlik algısı ve baba tutumu arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmada, çocuğun babasının davranışlarını olumsuz olarak algılamasının sonucunda çocuğun benlik algısının bu durumdan olumsuz bir şekilde etkilendiğini belirlemiştir.

2.2.2.7.5. Çocuğun Dil Gelişiminde Babanın Etkisi

Anne ile baba-çocuk ortak olan dikkat etkinlikleri bağlamında oluşan çevresel uyaranlarla, yetişkin-çocuk iletişim dilinin nasıl olduğu çocuğun daha sonraki dil gelişimlerini etkilemektedir. Yapılan araştırmalara göre babanın eğitimi ve çocukla

etkileşimde olduğu dil girdilerinin olumlu ilerlemesini ve erken dil gelişimini desteklemektedir. (Gül, 2019).

Babaların da anneler kadar çocuğun dil gelişimi üzerinde etkisi vardır. Dili daha zengin kullanan babaların çocuklarında dil gelişimde anlamlı bir olumluluk olduğunda söz edilmektedir (Uzun, 2019).

Babanın çocuğun dil gelişimine etkisine bakıldığında; Babanın çocuğa olan iletişimi, iletişim şekli ve anne babanın birbiri ile olan iletişim dilinin, bol uyaranlı ortam ve zengin bir kelime hazinesi kullanarak çocuğun dil gelişimin etkisi vardır.

3.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri ölçme araçları, araştırma çerçevesinde elde edilen verilerin istatistiksel tekniklere bağlı bilgileri sunulmuştur.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma, Siirt Kurtalan ilçesinde ailesiyle birlikte yaşayan babaların, babalık rolü ile baba katılım düzeyleri arasındaki ilişkileri değerlendirmeyi amaçlayan, ilişkisel tarama modeline bağlı olarak tasarlanmış betimsel bir çalışmadır.

3.2. Çalışma Grubu ve Örneklemi

Bu çalışmanın evrenini Siirt Kurtalan ilçesinde, ailesiyle birlikte yaşayan 0-8 yaş arası çocuğa sahip 306 baba oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan gönüllü babalar önceden belirlenen kişiler değil, tesadüfi şekilde araştırmaya katılmışlardır.

Araştırmanın sınırları çerçevesinde; 0-8 yaş arası çocuğa sahip babalara ulaşabilmek için evrende bulunan okullara İl Milli Eğitim Bakanlığında alınan izinle girilmiştir. Nitelikleri, araştırmanın sınırlarına uygun olan babalara ulaşmak için önceden okul müdürü, müdür yardımcısı ve sınıf öğretmenlerinin yardımıyla bireyler hakkında bilgi alınmıştır. Babası araştırmanın yapıldığı şehirde yaşayan, medeni durumu çocuğunun annesiyle evli olan, babası sağ olan çocuklar, kardeş sayısı ve yaş

aralığı gibi nitelikler değerlendirilmiştir. Bu özellikler hakkında alınan bilgilerle araştırma 1. ve 2. Sınıf çocuklarının babalarına uygulanması için izin alınmıştır. Çünkü genel olarak katılım gösterebilecek olan babaların bebek, çocuk, erken çocukluk dönem çocuğuna sahip olmaları ve ailesi ile birlikte yaşayan babalar olmaları nedeniyle araştırmanın niteliklerine (sınırlarına) uygun katılımcılara ulaşılmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın çalışması kapsamı içinde verileri bir araya getirip bilgi toplama aracı olarak; Baba Bilgi Formu, Baba Katılım Ölçeği ve Babalık Rolü Algı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın birinci bölümünde katılımcıların demografik özelliklerinin belirlemek için ailede bulunan çocuk sayısı, babanın yaşı, babanın mesleği, anne ve babanın eğitim düzeyi, annenin mesleği, çocuğun yaşı ve cinsiyeti, ailenin aylık kazancı vb. soruların yer aldığı Baba Bilgi Formu uygulanmıştır. Araştırmanın ikinci bölümünde katılımcıların babalık rolü algılarının belirlenmesi için 25 maddelik Babalık Rolü Algı Ölçeği (BRAÖ), üçüncü bölümünde ise 25 maddelik Baba Katılım Ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1. Babalık Rolü Algı Ölçeği (BRAÖ)

Babalık Rolü Algı Ölçeği (BRAÖ) ; İlgili yayınlar içerisinde babaların, babalık rolü algısını ölçen bir aracın olmaması nedeniyle Yaşar Kuzucu (1999) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 25 maddeden oluşmaktadır.

BRAÖ tekli ya da gruplar halinde uygulanabilir bir ölçektir. Ölçekte 14'ü olumlu, 11'i olumsuz (2, 4, 8, 11, 12, 16, 20, 22, 23, 24, 25) olacak şekilde 25 madde yer almaktadır. BRAÖ' de maddelerin karşısında katılımcıların yargılarını tebarüz eden beş basamak (Beşli likert tipi) vardır. Bu basamaklar: 1- Hiç uygun değil, 2- Pek uygun değil, 3- Kararsızım, 4- Kısmen uygun, 5- Tamamen uygun şeklindedir. Olumlu maddeler 1'den 5'e doğru, olumsuz maddeler ise 5'ten 1'e doğru puanlanarak ölçümde uyum sağlanmıştır. Katılımcıların ölçekten edinmiş oldukları puanlamanın çok olması bireylerin, babalık rolü algısının olumlu olduğunu ifade etmektedir. BRAÖ' nin gelişmesi ile ilgili çalışma sürecinde ölçeğin orijinalinde, Faktör Analizi uygulanmamış

ve alt gruplar oluşturulmamıştır. Ölçeğin maddelerinin iç tutarlılığı ölçmesi açısından güvenilirlik analizi bu çalışma için yeniden yapılmış ve güvenilirlik düzeyinin 0,732 ile yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir

Ölçeğin geçerlilik çalışmasının incelenmesi için; Kuzucu (1999)BRAÖ' nün sosyal beğenirlikten ne kadar etkilendiğini araştırmak için, Kamil Kozan'ın geliştirdiği Sosyal Beğenirlik ölçeğini kullanmıştır. Babaların kendilerini beğenirliği olan davranışlar içinde görme ve görme eğilimleri ölçülerek BRAÖ'nün geçerliliğine bakılmıştır. Buna bağlı olarak babaların, BRAÖ' den aldıkları puanlar ile Sosyal Beğenirlik Ölçeğinden aldıkları puanlar karşılaştırılmıştır. Uygulamadan sonra korelasyon değeri $r= 0.30$ bulunmuştur. Bu da 0.5 düzeyinde anlamsız, olduğu için ölçeğin geçerliliğine kanıt olarak düşünülmektedir. Sonuç olarak bakıldığında BRAÖ'nün, Sosyal Beğenirlik faktöründen etkilenmediğini söylemek mümkündür.

Kuzucu (1999) Babalık rolü algısı ölçeğinin güvenilirlik çalışmasına, test-tekrar yöntemiyle inceleme yapmıştır. Birinci ve ikinci uygulama sonucu ile güvenilirlik çalışmasının: $r= 0,60$ ($P<0.5$) şeklinde elde etmiştir. Ölçeğin İç tutarlılığına bakıldığında; Cronbach Alfa Katsayısı, $\alpha = .75$ sonucu hesaplanmıştır.

Araştırmanın devamında katılımcıların baba katılım düzeylerini ölçmek için 25 sorudan oluşan Baba Katılım Ölçeği yöneltilmiştir.

3.3.2. Baba Katılım Ölçeği

Baba Katılım Ölçeği, erkeklerin babalık rolünü ölçmek, babalarıyla olan davranışları ve ilişkilerinin kalitesini öğrenmek için “Gary Dick” tarafından geliştirilmiştir. Türkçeye çevirip, uyarlamasını Şenil Ünlü (2010) yapmıştır. Ünlü, araştırma döneminde çalışmasının, Türkçeye çevirisinde destek aldığı ekibiyle birlikte aşamalar halinde yapılan kontrollerle, maddelerin Türk kültürüne ve diline uygunluğunu en doğru şekilde geliştirip uyarlamıştır.

Ünlü tarafından “IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE IN THE DEPARTMENT OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION” başlıklı tezde geçerlilik güvenirligi yapılmış olup normalde 26 sorudan oluşan ölçek 23 soruya düşerek geçerlilik-güvenirlilik sonucu

toplam 6 faktörde toplanmıştır. Ölçeğin faktörleri ise sırası ile anne desteği ve öğretimi toplamda 8 maddeden, izleme ve planlama toplamda 5 maddeden, kullanılabilirlik toplamda 4 maddeden, disiplin etme toplamda 2 maddeden, duygusallığı destekleme toplamda 2 maddeden, sağlama toplamda 2 maddeden oluşmaktadır. Bu araştırmada ölçeğin güvenirlik düzeylerine yeniden bakılmış ve faktörlerin güvenirlikleri sırası ile, 0,809, 0,708, 0,652, 0,561, 0,572, 0,594 olduğu belirlenirken ölçeğin genel güvenirliğinin ise 0,701 olduğu belirlenmiş, güvenirlik düzeylerinin yeterli olduğu belirlenmiştir.

3.4. Veri Toplama Süreci

Verileri toplama sürecinde evrende bulunan, Cumhuriyet, Fatih, Albayrak, Ertuğrul Gazi ve Atatürk ilköğretim okulları seçilmiştir.

Ölçekleri uygulamaya başlamadan önce babalara, çalışmanın içeriği, kapsamı, kimlere uygulandığı ve hizmet ettiği amacı hakkında bilgi verilmiştir. Babalara “Baba Katılım Ölçeği” ve “ Babalık Rolü Algısı Ölçeği ’in (BRAÖ) içeriği ve sonucunda ne olabileceği konusunda bilgi verildikten sonra, tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak veriler toplanmıştır. Araştırmada ilgili okulların seçilmesinin özel bir nedeni olmadığı için basit tesadüfî örnekleme yöntemi uygulanarak çalışılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırma çerçevesinde gönüllü katılım sağlayan babaların sosyodemografik özellikleriyle, Babalık Rolü Algı Ölçeği (BRAÖ) ve Baba Katılım Ölçeğinden aldıkları puanlara göre SPSS 24 programı kullanılarak analiz yapılmıştır. Babaların sosyodemografik niteliklerinin tespitinde frekans ve yüzde analizleri ile babaların ölçeklere katılım düzeylerinin belirlenmesinde betimleyici analizlerden ortalama ve standart sapma analizleri kullanılmıştır. Araştırmanın çerçevesinde babaların, ölçeklere katılım düzeylerinin sosyodemografik niteliklere göre farklılıklarının belirlenmesinde; verilerin dağılımının normal dağılım göstermesi sonucu 2’li gruplar için bağımsız örneklem t-testi 2’den fazla, gruplar için tek yönlü anova testleri yapılmıştır. Anova

testleri sonucunda gruplar arasındaki farkın belirlenmesinde post-hoc testlerinden Scheffe testi yapılmıştır. Ölçekler arasındaki ilişkilerin belirlenmesinde pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Ölçeklerin toplanan örneklem grubu için tutarlılığının test edilmesinde cronbach's alpha güvenilirlik kat sayısına bakılmıştır.

4.BULGULAR ve YORUM

Bu kısımda, sonuç olarak kazanılan verilerin analizleri sonucunda çıkan değerlendirmelere yer verilmiştir. Bu çalışma 0-8 yaş arası çocuğa sahip, ailesiyle birlikte yaşayan babaların kullanılan ölçekler ve baba bilgi formu ile çıkan sonuçların hipotez sorularına hizmet edip etmediğini, etkenlerin neler olduğunu öğrenmeyi amaçlamaktadır.

4.1. Katılımcıların Bireysel Özellikleri

Tablo 1: Katılımcıların demografik niteliklerine göre dağılımları

Yaş	Sayı	Yüzde(%)
30-35 yaş	108	35,3
36-40 yaş	130	42,5
41-45 yaş	36	11,8
46 yaş veya üzeri	32	10,5
Toplam	306	100,0
Yaşadığı Şehir	Sayı	Yüzde(%)
Siirt	277	90,5
Diğer	29	9,5
Toplam	306	100,0
Medeni Hal	Sayı	Yüzde(%)
Evliler	306	100,0
Toplam	306	100,0
Meslek	Sayı	Yüzde(%)
Serbest	157	51,3
Memur	41	13,4
Esnaf	26	8,5

Diğer	82	26,8
Toplam	306	100,0
Eşin Mesleği	Sayı	Yüzde(%)
Ev Hanımı	241	78,8
Diğer	65	21,2
Toplam	306	100,0
Çalışma Süresi	Sayı	Yüzde(%)
10 saat altı çalışan	86	28,1
10 saat çalışan	134	43,8
10 saat üzeri çalışan	86	28,1
Toplam	306	100,0
Aylık Gelir	Sayı	Yüzde(%)
<500 TL	33	10,8
500-1000 TL	34	11,1
1000-1500 TL	47	15,4
1500-2000 TL	66	21,6
2000-3000 TL	52	17,0
3000 TL üzeri	74	24,2
Toplam	306	100,0

Eğitim Düzeyi (Babanın)	Sayı	Yüzde(%)
İlkokul	80	26,1
Ortaokul	66	21,6
Lise	101	33,0
2 Yıllık üniversite	19	6,2
4 Yıllık Üniversite	40	13,1
Toplam	306	100,0

Baba Eğitim Düzeyi (Dedenin)	Sayı	Yüzde(%)
İlkokul	220	71,9
Ortaokul	43	14,1
Lise	31	10,1
Üniversite	12	3,9
Toplam	306	100,0

Eşin Eğitim Düzeyi (Annenin)	Sayı	Yüzde(%)
İlkokul	102	52,6

Ortaokul	41	21,1
Lise	34	17,5
Üniversite	17	8,8
Toplam	194	100,0
Çocuk Sayısı	Sayı	Yüzde(%)
1-2	56	18,3
3-4	164	53,6
5 veya üzeri	86	28,1
Toplam	306	100,0
Baba Olma Yaşı	Sayı	Yüzde(%)
25 yaş veya altı	162	52,9
25 yaş üzeri	144	47,1
Toplam	306	100,0
Çocuğun Kreşe Gitme Durumu	Sayı	Yüzde(%)
Evet	165	53,9
Hayır	141	46,1
Toplam	306	100,0

Katılımcıların yaşlarına göre dağılımlarını incelendiğinde; %35,3'ünün 30-35 yaş, %42,5'inin 36-40 yaş, %11,8'inin 41-45 yaş, %10,5'inin 46 yaş ve üzeri, yaşanılan şehre göre dağılımlarının incelenmesine bakıldığında; %90,5'inin Siirt, %9,5'inin diğer olduğu belirlenmiştir. Medeni hali özelliğine göre dağılıma bakıldığında; katılımcıların tamamının evli olduğu, mesleklerine göre dağılımları incelendiğinde; %51,3'ünün serbest, %13,4'ünün memur, %8,5'inin esnaf, %26,8'inin diğer olduğu belirlenmiştir. Eşin meslek grubuna göre detaylarına bakıldığında; %78,8'inin ev hanımı, %21,2'sinin diğer, çalışma süresine göre dağılımları incelendiğinde; %28,1'inin 10 saat altı çalışan, %43,8'inin 10 saat çalışan, %28,1'inin 10 saat üzeri çalışan olduğu belirlenmiştir. Aylık gelir miktarı dağılımı incelendiğinde; %10,8'inin <500 TL, %11,1'inin 500-1000 TL, %15,4'ünün 1500-2000 TL, %21,6'sının 1500-2000 TL, %17,0'ının 2000-3000 TL, %24,2'sinin 3000 TL üzerinde geliri olduğu verileri saptanmıştır. Eğitim düzeyi özelliklerine göre dağılımlar incelendiğinde, %26,1'inin ilkokul, %21,6'sının ortaokul, %33,0'ının lise, %6,2'sinin 2 yıllık üniversite, %13,1'inin 4 yıllık üniversite olduğu belirlenmiştir. Baba eğitim düzeyi dağılımları incelendiğinde; %71,9'unun ilkokul, %14,1'inin ortaokul, %10,1'inin lise, %3,9'unun üniversite, eşin eğitim durumuna göre dağılımları incelendiğinde; %52,6'sının ilköğrenim, %21,1'inin ortaöğretim, %17,5'inin

lise, %8,8'inin üniversite olduğu belirlenmiştir. Çocuk sayısına göre dağılımları incelendiğinde; %18,3'ünün 1-2, %53,6'sının 3-4, %28,1'inin 5 veya üzeri, baba olma yaşına göre dağılımları incelendiğinde; %52,9'unun 25 yaş veya altı, %47,1'inin 25 yaş üzeri olduğu belirlenmiştir. Çocuğun kreşe gitmesine göre dağılımları incelendiğinde; %53,9'unun gittiği, %46,1'inin gitmediği saptanmıştır.

Tablo 2: Katılımcıların çocuklarının sıra cinsiyet ve yaş ortalamasına göre dağılımları

1.Çocuk	Ortalama
Erkek	9,72
Kız	8,62
2.Çocuk	Ortalama
Erkek	8,04
Kız	7,39
3.Çocuk	Ortalama
Erkek	4,64
Kız	4,09

Katılımcıların çocuklarının sıra cinsiyet ve yaş ortalamasına göre dağılımları incelendiğinde; 1. Çocuğun erkek olanlarının yaş ortalaması ($\bar{X}=9,72$), kız olanlarının ($\bar{X}=8,62$), 2. Çocuğun erkek olanlarının yaş ortalaması ($=8,04$), kız olanlarının ($\bar{X}=7,39$), 3. Çocuğun erkek olanlarının yaş ortalaması ($\bar{X}=4,64$), kız olanlarının ($=4,09$) olduğu tespit edilmiştir.

4.2. Babalık Rolü Algısı Ölçeğine Ait Analiz Sonuçları

Çalışmanın buradaki kısmında, babalık rolü algısı ölçeğinin betimsel istatistikleri, sosyodemografik niteliklere bakarak farklılıklarının belirlenmesine ait bulgular bulunmaktadır.

Tablo3: Babalık rolü algısı ölçeğine ait bakış açılarına ilişkin verilerin dağılımına ait normallik testi sonuçları

Ölçek	Statistic	Sd	P	\bar{x}	Medyan	Çarpıklık	Basıklık
Babalık Rolü Algısı	0,060	306	0,276	95,75	96,00	-0,137	-0,090

Verilerin hangi dağılımdan geldiğinin tespitine göre; aritmetik ortalama, medyan, çarpıklık ve basıklık katsayıları incelenmiş olup, aritmetik ortalama ve medyanın eşit ve yakın olması, çarpıklık ve basıklık katsayılarının ± 2 sınırları içinde bulunmasından verilerin dağılımının normallikten geldiği belirlenmiştir (Using Multivariate Statistics, 2014).

Tablo 4: Babalık rolü algısı ölçeğine ait bakış açılarına ilişkin betimsel bulgular

Ölçek	Min.	Max.	\bar{x}	ss
Babalık Rolü Algısı	66	120	95,75	9,89

Babalık rolü algısı ölçeği incelendiğinde, ölçeğin ortalaması (\bar{x} 95,75) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5: Babalık rolü algısı ölçeğine ait bakış açılarına ilişkin betimsel bulgular

Ölçek	\bar{x}	ss
Babalık Rolü Algısı	95,75	9,89

Babalık rolü algısı ölçeği incelendiğinde, ölçeğin ortalaması (\bar{x} =95,75) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6: Katılımcıların babalık rolü algılarının yaşanılan şehir gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Ölçek	Yaşanılan Şehir	n	\bar{X}	ss	T	p
Babalık Rolü Algısı	Siirt	277	96,08	9,81	1,800	0,073
	Diğer	29	92,62	10,34		

Katılımcıların babalık rolü algıları yaşanılan şehir gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlenmesi için yapılan t-testi sonucuna göre; Katılımcıların babalık rolü algısı düzeylerinin yaşanılan şehir gruplarına göre farkının istatistiksel olarak anlamlılık göstermediğinden ($p>0.05$) dolayı veri anlamlı değildir.

Tablo 7: Katılımcıların babalık rolü algılarının çocuğun kreşe gitme durumu guruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Ölçek	Çocuğun Kreşe Gitme Durumu	n	\bar{X}	ss	t	p
Babalık Rolü Algısı	Evet	165	96,04	9,88	0,549	0,583
	Hayır	141	95,42	9,93		

Katılımcıların babalık rolü algıları çocuğun kreşe gitme durumu guruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlenmesi için yapılan t-testi sonucunda; Katılımcıların babalık rolü algısı düzeylerinin çocuğun kreşe gitme durumu guruplarına göre farkının istatistiksel açıdan anlamlılık göstermediğinden ($p>0.05$) dolayısıyla anlamlı bir veri değildir.

Tablo 8: Katılımcıların babalık rolü algılarının baba eğitim durumu guruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları

Ölçek	Baba Eğitim Durumu (Dedenin)	n	\bar{X}	ss	F	p
Babalık Rolü Algısı	İlkokul	220	95,33	9,91	0,608	0,610
	Ortaokul	43	96,47	9,57		
	Lise	31	96,77	9,96		
	Üniversite	12	98,42	11,15		

Katılımcıların babalık rolü algıları baba eğitim durumu guruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlenmesi için yapılan anova testi sonucuna göre; Katılımcıların babalık rolü algılarının baba eğitim durumu guruplarına göre farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu, eğitim düzeylerindeki elde edilen puanlara bakıldığında çok fark olmasa da kabul edildiğinden ($p>0.05$) anlamlı bir veri elde edilmiştir.

4.3. Baba Katılım Düzeyi Ölçeğine Ait Analiz Sonuçları

Çalışmanın bu kısmında, baba katılım ölçeğinin betimsel istatistikleri, sosyodemografiksel niteliklere göre farklılıklarının belirlenmesine ait bulgu, sonuçlar yer almaktadır.

Tablo 9: Baba katılım düzeyi ölçeğine ait bakış açılarına ilişkin verilerin dağılımına ait normallik testi sonuçları

Ölçek	Statistic	Sd	P	\bar{x}	Medyan	Çarpıklık	Basıklık
Anne Desteği ve Öğretimi	0,190	306	0,000	36,21	38,00	-1,097	1,058
İzleme ve Planlama	0,158	306	0,000	21,94	23,00	-0,920	0,525
Kullanılabilirlik	0,116	306	0,000	14,22	14,00	-0,407	-0,243
Disiplin Etme	0,138	306	0,000	7,52	8,00	-0,675	-0,108
Duygusallığı Destekleme	0,240	306	0,000	8,67	9,00	-0,827	0,011
Sağlama	0,382	306	0,000	9,28	10,00	-1,006	-0,951
Genel Baba Katılım Düzeyi	0,105	306	0,000	97,87	100,00	-1,050	1,321

Verilerin hangi dağılımdan geldiğinin tespitine göre; aritmetik ortalama, medyan, çarpıklık ve basıklık katsayıları incelenmiş olup, aritmetik ortalama ve medyanın eşit ve yakın olması, çarpıklık ve basıklık katsayılarının ± 2 sınırları içinde bulunmasından verilerin dağılımının normallikten geldiği belirlenmiştir (Using Multivariate Statistics, 2014).

Tablo 10: Baba katılım düzeyi ölçeğine ait bakış açılarına ilişkin betimsel bulgular

Ölçek	\bar{x}	ss
Anne Desteği ve Öğretimi	36,21	4,43
İzleme ve Planlama	21,94	2,97
Kullanılabilirlik	14,22	3,20
Disiplin Etme	7,52	2,09
Duygusallığı Destekleme	8,67	1,51
Sağlama	9,28	1,40

Baba katılım düzeyi ölçeği incelendiğinde, ölçeğin ortalaması ($\bar{x}=97,87$) olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyut algıları incelendiğinde; anne desteği ve öğretimi alt boyut ortalaması ($\bar{x}=36,21$), izleme ve planlama alt boyut ortalaması ($\bar{x}=21,94$), kullanılabilirlik alt boyut ortalaması ($\bar{x}=14,22$), disiplin etme alt boyut ortalaması ($\bar{x}=7,52$), duygusallığı destekleme alt boyut ortalaması ($\bar{x}=8,67$), duygusallığı destekleme alt boyut ortalaması ($\bar{x}=9,28$) olarak bulunmuştur.

Tablo 11: Baba katılım düzeyi ölçeğine ait bakış açılarına ilişkin betimsel bulgular

Ölçek	Min.	Max.	\bar{x}	ss
Anne Desteği ve Öğretimi	18	46	36,21	4,43
İzleme ve Planlama	12	29	21,94	2,97
Kullanılabilirlik	6	21	14,22	3,20
Disiplin Etme	2	10	7,52	2,09
Duygusallığı Destekleme	4	12	8,67	1,51
Sağlama	2	12	9,28	1,40
Genel Baba Katılım Düzeyi	54	128	97,87	12,00

Baba katılım düzeyi ölçeği incelendiğinde, ölçeğin ortalaması ($\bar{x}=97,87$) olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyut algıları incelendiğinde; anne desteği ve öğretimi alt boyut ortalaması ($\bar{x}=36,21$), izleme ve planlama alt boyut ortalaması ($\bar{x}=21,94$), kullanılabilirlik alt boyut ortalaması ($\bar{x}=14,22$), disiplin etme alt boyut ortalaması ($\bar{x}=7,52$), duygusallığı destekleme alt boyut ortalaması ($\bar{x}=8,67$), duygusallığı destekleme alt boyut ortalaması ($\bar{x}=9,28$) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 12: Baba katılım düzeyi ölçeğinin maddelerine ait bakış açılarına ilişkin betimsel bulgular

Faktörler	Maddeler	\bar{x}	ss
Anne Desteği ve Öğretimi	2.Çocuğumu kitap okumak için cesaretlendiririm	4,57	0,73
	5.Çocuğumun annesine,duygusal destek ve cesaret veririm	4,37	0,94
	7.Çocuğumun,annesinin önemli ve özel bir insan olduğunu anlamasında yardımcı olurum	4,49	0,85
	9.Çocuğumu okulda/kreşte başarılı olma konusunda cesaretlendiririm	4,66	0,71
	10.Çocuğuma dost ve arkadaş olurum	4,56	0,84
	16.Çocuğumu yetiştirmede,annesi ile işbirliği yaparım	4,61	0,81
	18.Çocuğuma okul/kreş kurallarına uyulması gerektiğini öğretirim	4,51	0,85
	23.Çocuğumun yeteneklerini geliştirmesi için ona destek olurum	4,46	1,00
İzleme ve Planlama	12.Çocuğumun ev ödevlerini yapmasında onu cesaretlendiririm	4,61	0,73
	14.Çocuğumun arkadaşları ile nerelere gittiğini ve neler yaptığını bilirim	4,41	0,86
	19.Çocuğumu liseden sonra da okuması için cesaretlendiririm	4,80	0,57
	21.Büyük yaştaki çocuğumun ödevlerinde ona yardım ederim	3,79	1,25
	22.Çocuğumun geleceğini planlarım	4,33	1,14
Kullanılabilirlik	1.Çocuğumun katıldığı etkinliklere katılırım	3,23	1,27
	6.Çocuğumla ilgili günlük/rutin işler yaparım	3,61	1,19
	17.Küçük yaştaki çocuğuma kitap okurum	3,31	1,37
	24.Çocuğumun yapmaktan hoşlandığı şeylerde onunla vakit geçiririm	4,09	1,14

Disiplin Etme	20.Çocuğumu disipline ederim	4,18	1,19
	25.Çocuğumu ev işleri yapması için cesaretlendiririm	3,35	1,46
Duygusallığı Destekleme	4.Çocuğumu iyi olduğu ve doğru şeyler yaptığı için överim	4,38	0,97
	8.Çocuğumu iyi bir şey yaptığında ödüllendiririm	4,30	0,89
Sağlama	2.Çocuğumun temel ihtiyaçlarını sağlarım	4,65	0,82
	11.Çocuğumun finansal desteğini sağlamakta sorumluluk alırım	4,64	0,84

Tablo 13: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin yaşanılan şehir gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Ölçek	Yaşanılan Şehir	n	\bar{X}	ss	T	p
Anne Desteği ve Öğretimi	Siirt	277	36,27	4,29	0,676	0,499
	Diğer	29	35,69	5,66		
İzleme ve Planlama	Siirt	277	21,90	2,97	-0,833	0,405
	Diğer	29	22,38	3,04		
Kullanılabilirlik	Siirt	277	14,23	3,22	0,155	0,877
	Diğer	29	14,14	3,02		
Disiplin Etme	Siirt	277	7,54	2,06	0,219	0,827
	Diğer	29	7,45	2,37		
Duygusallığı Destekleme	Siirt	277	8,65	1,50	-1,200	0,231
	Diğer	29	9,00	1,58		
Sağlama	Siirt	277	9,28	1,40	-0,105	0,915
	Diğer	29	9,31	1,42		
Genel Baba Katılım Düzeyi	Siirt	277	97,87	11,84	-0,041	0,968
	Diğer	29	97,97	13,64		

Katılımcıların baba katılım düzeyleri, yaşanılan şehir gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlenmesi için yapılan t-testi sonucuna göre; Katılımcıların baba katılım düzeylerinin yaşanılan şehir gruplarına göre

farkının istatistiksel olarak anlamlılık göstermediğinden ($p>0.05$) dolayı anlamlı değildir.

Tablo 14: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin eşin mesleği gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Ölçek	Eşin Mesleği	n	\bar{X}	ss	t	p
Anne Desteği ve Öğretimi	Ev Hanımı	241	36,25	4,48	0,228	0,820
	Diğer	65	36,11	4,26		
İzleme ve Planlama	Ev Hanımı	241	21,79	3,01	1,688	0,092
	Diğer	65	22,49	2,80		
Kullanılabilirlik	Ev Hanımı	241	13,98	3,08	-2,662	0,008**
	Diğer	65	15,15	3,48		
Disiplin Etme	Ev Hanımı	241	7,48	2,10	-0,841	0,401
	Diğer	65	7,72	2,07		
Duygusallığı Destekleme	Ev Hanımı	241	8,64	1,50	-0,908	0,365
	Diğer	65	8,83	1,56		
Sağlama	Ev Hanımı	241	9,31	1,40	0,646	0,519
	Diğer	65	9,18	1,39		
Genel Baba Katılım Düzeyi	Ev Hanımı	241	97,44	12,05	-1,222	0,223
	Diğer	65	99,49	11,77		

$p<0.01^{**}$

Katılımcıların baba katılım düzeyleri, eşin mesleği gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlenmesi için yapılan t-testi sonucuna göre; Katılımcıların kullanılabilirlik alt boyut algılarının eşin mesleği gruplarına göre farkının istatistiksel olarak anlamlılık gösterdiğinden ($t= -2,662$; $p=0.008$; $p<0.01$) anlamlı bulunmuştur. Eşin mesleği diğer ($\bar{X}=15,15$) olanların kullanılabilirlik algıları ev hanımı ($\bar{X}=13,98$) olanlara göre daha çoktur.

Tablo 15: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin çocuğun kreşe gitme durumu gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Ölçek	Çocuğun Kreşe Gitme Durumu	n	\bar{X}	ss	t	p
Anne Desteği ve Öğretimi	Evet	165	36,25	4,09	0,152	0,879
	Hayır	141	36,18	4,80		
İzleme ve Planlama	Evet	165	22,02	2,79	0,528	0,598
	Hayır	141	21,84	3,18		
Kullanılabilirlik	Evet	165	14,20	3,21	-0,150	0,880
	Hayır	141	14,26	3,20		
Disiplin Etme	Evet	165	7,38	2,21	-1,337	0,182
	Hayır	141	7,70	1,93		
Duygusallığı Destekleme	Evet	165	8,62	1,49	-0,694	0,488
	Hayır	141	8,74	1,54		
Sağlama	Evet	165	9,37	1,37	1,154	0,249
	Hayır	141	9,18	1,43		
Genel Baba Katılım Düzeyi	Evet	165	97,85	11,64	-0,039	0,969
	Hayır	141	97,91	12,45		

Katılımcıların baba katılım düzeyleri, çocuğun kreşe gitme durumu gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan t-testi sonucuna göre; Katılımcıların baba katılım düzeylerinin çocuğun kreşe gitme durumu gruplarına göre farkının istatistiksel olarak anlamlılık göstermediğinden ($p>0.05$) anlamlı değildir.

Şimdiye kadar belirtilen veriler ölçek uygulamaları sonucunda elde edilen farklılıkları anlamlı bulunan ya da anlamsız bulunan verileri içermektedir.

4.4. Araştırmanın Hipotez Tabloları

Tablo 16: Katılımcıların babalık rolü algılarının eğitim durumu gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları

Ölçek	Eğitim Durumu (Babanın)	n	\bar{X}	ss	F	p	Scheffe
-------	---------------------------	---	-----------	----	---	---	---------

Babalık Rolü Algısı	İlkokul ⁽¹⁾	80	91,15	10,04	13,753	0,000**	(1-2)
	Ortaokul ⁽²⁾	66	96,14	8,96			(1-3)
	Lise ⁽³⁾	101	95,45	8,70			(1-5)
	2 Yıllık üniversite ⁽⁴⁾	19	97,79	9,77			(2-5)
	4 Yıllık Üniversite ⁽⁵⁾	40	104,15	8,43			(3-5)

p<0,01**

H₁: Babaların babalık rolü algıları ve baba katılım düzeyleri, eğitim düzeylerine göre farklılık göstermektedir.

Katılımcıların babalık rolü algıları, eğitim durumu gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan anova testi sonucuna göre; Katılımcıların babalık rolü algılarının eğitim durumu gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden (F=13,753, p=0.000, p<0.01) hipotezi kabul edilmiştir. Eğitim durumu ilkokul ($\bar{X}=91,15$) olanların babalık rolü algıları ortaokul ($\bar{X}=96,14$), lise ($\bar{X}=95,45$) olanlara göre daha düşük, 4 yıllık üniversite ($\bar{X}=104,15$) olanların babalık rolü algıları ilkokul ($=91,15$), ortaokul ($=96,14$), lise ($\bar{X}=95,45$) olan babalarından daha çok olduğu saptanmıştır. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesi için post hoc test grupları içerisinde Scheffe testi kullanılmıştır.

Tablo 17: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin eğitim durumu gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları

Ölçek	Eğitim Durumu				F	p	Scheffe
	(Babanın)	n	\bar{X}	ss			
Anne Desteği ve Öğretimi	İlkokul ⁽¹⁾	80	34,75	5,33	3,478	0,009**	(1-2)
	Ortaokul ⁽²⁾	66	36,18	4,47			
	Lise ⁽³⁾	101	36,95	4,07			(1-3)
	2 Yıllık üniversite ⁽⁴⁾	19	36,79	3,54			(1-5)
	4 Yıllık Üniversite ⁽⁵⁾	40	37,10	2,73			
İzleme ve Planlama	İlkokul ⁽¹⁾	80	20,93	3,70	3,792	0,005**	(1-2)
	Ortaokul ⁽²⁾	66	22,05	2,73			(1-3)
	Lise ⁽³⁾	101	22,21	2,68			(1-4)
	2 Yıllık üniversite ⁽⁴⁾	19	22,58	2,59			

	4 Yıllık Üniversite ⁽⁵⁾	40	22,83	2,07			(1-5)
Kullanılabilirlik	İlkokul	80	13,66	3,66	2,327	0,056	
	Ortaokul	66	13,82	3,41			
	Lise	101	14,42	2,83			
	2 Yıllık üniversite	19	14,63	2,67			
	4 Yıllık Üniversite	40	15,35	2,71			
Disiplin Etme	İlkokul ⁽¹⁾	80	7,01	2,29	2,566	0,038*	
	Ortaokul ⁽²⁾	66	7,39	2,31			(1-3)
	Lise ⁽³⁾	101	7,73	1,82			(1-4)
	2 Yıllık üniversite ⁽⁴⁾	19	8,32	1,97			(1-5)
	4 Yıllık Üniversite ⁽⁵⁾	40	7,90	1,82			
Duygusallığı Destekleme	İlkokul ⁽¹⁾	80	8,44	1,70	3,104	0,016*	
	Ortaokul ⁽²⁾	66	8,38	1,62			(1-5)
	Lise ⁽³⁾	101	8,76	1,34			(2-5)
	2 Yıllık üniversite ⁽⁴⁾	19	9,16	1,26			
	4 Yıllık Üniversite ⁽⁵⁾	40	9,23	1,27			
Sağlama	İlkokul ⁽¹⁾	80	8,69	1,91	6,816	0,000**	
	Ortaokul ⁽²⁾	66	9,23	1,25			(1-2)
	Lise ⁽³⁾	101	9,65	0,85			(1-3)
	2 Yıllık üniversite ⁽⁴⁾	19	9,16	1,89			(1-5)
	4 Yıllık Üniversite ⁽⁵⁾	40	9,70	0,76			
Genel Baba Katılım Düzeyi	İlkokul ⁽¹⁾	80	93,48	14,91	5,117	0,001**	
	Ortaokul ⁽²⁾	66	97,05	11,61			(1-2)
	Lise ⁽³⁾	101	99,72	10,31			(1-3)
	2 Yıllık üniversite ⁽⁴⁾	19	100,63	10,55			(1-5)
	4 Yıllık Üniversite ⁽⁵⁾	40	102,10	7,50			

p<0,05* p<0,01**

Katılımcıların baba katılım düzeyleri eğitim durumu gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan anova testi sonucuna göre; Katılımcıların anne desteği ve öğretimi alt boyut algılarının eğitim durumu gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden (F=3,478, p=0.009, p<0.01) veri, bu boyut özneline kabul edilmiştir. Eğitim durumu ilkokul (\bar{X} =34,75) olanların anne desteği ve öğretimi algıları ortaokul (\bar{X} =36,18), lise (

$\bar{X}=36,95$) ve 4 yıllık üniversite ($\bar{X}=37,10$) olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. İzleme ve planlama alt boyut algılarının eğitim durumu gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden ($F=3,792$, $p=0.005$, $p<0.01$) H_1 hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Eğitim durumu ilkokul ($\bar{X}=20,93$) olanların izleme ve planlama algıları ortaokul ($\bar{X}=22,05$), lise ($\bar{X}=22,21$), 2 yıllık üniversite ($\bar{X}=22,58$) ve 4 yıllık üniversite ($\bar{X}=22,83$) olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Disiplin etme alt boyut algılarının eğitim durumu gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden ($F=2,566$, $p=0.038$, $p<0.05$) veri bu boyut özneline kabul edilmiştir. Eğitim durumu ilkokul ($\bar{X}=7,01$) olanların disiplin etme algıları lise ($\bar{X}=7,73$), 2 yıllık üniversite ($\bar{X}=8,32$) ve 4 yıllık üniversite ($\bar{X}=7,90$) olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Duygusallığı destekleme alt boyut algılarının eğitim durumu gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden ($F=3,104$, $p=0.016$, $p<0.05$) veri bu boyut özneline kabul edilmiştir. Eğitim durumu 4 yıllık üniversite ($\bar{X}=9,23$) olanların duygusallığı destekleme algıları ilkokul ($\bar{X}=8,44$) ve ortaokul ($\bar{X}=8,38$) olanlara göre daha yüksektir olduğu belirlenmiştir. Sağlama alt boyut algılarının eğitim durumu gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden ($F=6,816$, $p=0.000$, $p<0.01$) veri bu boyut özneline kabul edilmiştir. Eğitim durumu ilkokul ($\bar{X}=8,69$) olanların sağlama algıları ortaokul ($\bar{X}=9,23$), lise ($\bar{X}=9,65$) ve 4 yıllık üniversite ($\bar{X}=9,70$) olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Baba katılım düzeyi genel algılarının eğitim durumu gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden ($F=5,117$, $p=0.001$, $p<0.01$) hipotezi kabul edilmiştir. Eğitim durumu ilkokul ($\bar{X}=93,48$) olanların Baba katılım düzeyi genel algıları ortaokul ($\bar{X}=97,05$), lise ($\bar{X}=99,72$) ve 4 yıllık üniversite ($\bar{X}=102,10$) olan babalara oranla, daha az olduğu sonucu elde edilmiştir. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesi için post hoc test grupları içerisinde Scheffe testi kullanılmıştır. Sonuç olarak elde edilen verilere bakıldığında;

Babaların babalık rolü algıları ve baba katılım düzeyleri, eğitim düzeylerine göre farklılık göstermektedir. Eğitim düzeyi yükseldikçe babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyi artmaktadır.

Tablo 18: Katılımcıların babalık rolü algılarının meslek gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları

Ölçek	Meslek	n	\bar{X}	Ss	F	p	Scheffe
Babalık Rolü Algısı	Serbest ⁽¹⁾	157	94,50	9,39	3,891	0,009**	(1-2)
	Memur ⁽²⁾	41	100,20	10,08			
	Esnaf ⁽³⁾	26	97,15	10,78			
	Diğer ⁽⁴⁾	82	95,49	9,94			

p<0,01**

H₂: Babaların babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyleri, babaların meslek türüne göre farklılık göstermektedir.

Katılımcıların babalık rolü algıları, meslek gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan anova testi sonucuna göre; Katılımcıların babalık rolü algılarının meslek gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden (F=3,891, p=0.009, p<0.01) veri, anlamlı bulunmuştur. Mesleği serbest meslek (=100,20) olanların babalık rolü algıları memur (\bar{X} =94,50)olan babalara oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için post hoc test grupları içerisinde Scheffe testi kullanılmıştır.

Tablo 19: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin meslek gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları

Ölçek	Meslek	n	\bar{X}	Ss	F	P	Scheffe
Anne Desteği ve Öğretimi	Serbest ⁽¹⁾	157	36,20	4,33	1,618	0,185	
	Memur ⁽²⁾	41	37,20	2,81			
	Esnaf ⁽³⁾	26	37,00	6,18			
	Diğer ⁽⁴⁾	82	35,52	4,57			
İzleme ve Planlama	Serbest ⁽¹⁾	157	21,85	2,89	0,741	0,528	
	Memur ⁽²⁾	41	22,59	2,33			
	Esnaf ⁽³⁾	26	21,85	4,24			
	Diğer ⁽⁴⁾	82	21,82	2,96			
Kullanılabilirlik	Serbest ⁽¹⁾	157	14,08	3,12	1,688	0,169	
	Memur ⁽²⁾	41	15,02	2,49			
	Esnaf ⁽³⁾	26	14,92	4,11			

	Diğer ⁽⁴⁾	82	13,89	3,30			
Disiplin Etme	Serbest ⁽¹⁾	157	7,45	2,18	0,745	0,526	
	Memur ⁽²⁾	41	7,71	1,90			
	Esnaf ⁽³⁾	26	8,04	1,89			
	Diğer ⁽⁴⁾	82	7,44	2,07			
Duygusallığı	Serbest ⁽¹⁾	157	8,56	1,49	2,693	0,046*	(2-1)
	Memur ⁽²⁾	41	9,20	1,29			
	Esnaf ⁽³⁾	26	9,04	1,46			
	Diğer ⁽⁴⁾	82	8,54	1,63			
Destekleme	Serbest ⁽¹⁾	157	9,16	1,49	3,015	0,030*	(2-1)
	Memur ⁽²⁾	41	9,78	0,69			
	Esnaf ⁽³⁾	26	9,65	0,89			
	Diğer ⁽⁴⁾	82	9,16	1,56			
Sağlama	Serbest ⁽¹⁾	157	97,29	11,79	2,235	0,084	
	Memur ⁽²⁾	41	101,49	7,37			
	Esnaf ⁽³⁾	26	100,50	16,62			
	Diğer ⁽⁴⁾	82	96,37	12,28			
Genel Baba							
Katılım Düzeyi							

p<0,05*

Katılımcıların baba katılım düzeyleri, meslek gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlenmesi için yapılan anova testi sonucuna göre; Katılımcıların duygusallığı destekleme alt boyut algılarının meslek gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden (F=2,693, p=0.046, p<0.05) **H₂** hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Mesleği memur ($\bar{X}=9,20$) olanların duygusallığı destekleme algıları serbest meslek ($\bar{X}=8,56$) ve diğer meslek ($\bar{X}=8,54$) olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Sağlama alt boyut algılarının meslek gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden (F=3,015, p=0.030, p<0.05) **H₂** hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Mesleği memur ($\bar{X}=9,78$) olanların sağlama algıları serbest meslek ($\bar{X}=9,16$) ve diğer meslek ($\bar{X}=9,16$) grubunda olan babalara oranla daha yüksek olduğu sonucunu saptanmıştır. Farkın hangi gruptan kaynaklandığının belirlenmesi için post hoc test grupları içerisinde Scheffe testi kullanılmıştır.

Sonuçlarına bakıldığında; babaların babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyleri, meslek türüne göre farklılık göstermektedir. Mesleği memur olan babaların babalık rolü

algısı ve baba katılım düzeylerinin mesleği, serbest meslek ve esnaf grubu olan babalardan daha yüksek olduğu sonucu saptanmıştır.

Tablo 20: Katılımcıların babalık rolü algılarının gelir durumu gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları

Ölçek	Gelir Durumu	n	\bar{X}	ss	F	p	Scheffe
Babalık Rolü Algısı	<500 TL ⁽¹⁾	33	92,45	9,90	5,192	0,000**	(1-6)
	500-1000 TL ⁽²⁾	34	94,94	10,12			
	1000-1500 TL ⁽³⁾	47	94,91	10,15			
	1500-2000 TL ⁽⁴⁾	66	93,17	9,76			
	2000-3000 TL ⁽⁵⁾	52	95,98	7,77			
	3000 TL üzeri ⁽⁶⁾	74	100,28	9,76			

p<0,01**

H₃: Babaların babalık rolü algıları ve baba katılım düzeyleri, aylık gelir durumuna göre farklılık göstermektedir.

Katılımcıların babalık rolü algıları gelir durumu gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlenmesi için yapılan anova testi sonucuna göre; Katılımcıların babalık rolü algılarının gelir durumu gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden (F=5,192, p=0.000, p<0.01) veri, anlamlı bulunmuştur. Gelir durumu 3000 TL üzeri ($\bar{X}=100,28$) olanların babalık rolü algıları <500 TL ($\bar{X}=92,45$) ve 1500-2000 TL ($\bar{X}=93,17$) olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesi için post hoc test grupları içerisinde Scheffe testi kullanılmıştır.

Tablo 21: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin gelir durumu gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları

Ölçek	Gelir Durumu	n	\bar{X}	ss	F	p	Scheffe
Anne Desteği ve	<500 TL	33	35,52	5,66	1,348	0,244	

Öğretimi	500-1000 TL	34	35,53	4,47		
	1000-1500 TL	47	36,21	4,29		
	1500-2000 TL	66	35,55	5,38		
	2000-3000 TL	52	37,12	3,62		
	3000 TL üzeri	74	36,82	3,24		
İzleme ve Planlama	<500 TL	33	21,39	3,90		
	500-1000 TL	34	21,71	2,88		
	1000-1500 TL	47	21,77	3,20	1,586	0,164
	1500-2000 TL	66	21,42	3,28		
	2000-3000 TL	52	22,62	2,44		
	3000 TL üzeri	74	22,39	2,33		
Kullanılabilirlik	<500 TL	33	13,67	3,21		
	500-1000 TL	34	13,29	3,67		
	1000-1500 TL	47	14,51	3,37	1,185	0,316
	1500-2000 TL	66	14,17	3,43		
	2000-3000 TL	52	14,35	2,66		
	3000 TL üzeri	74	14,69	2,97		
Disiplin Etme	<500 TL ⁽¹⁾	33	6,58	2,76		
	500-1000 TL ⁽²⁾	34	7,06	2,20		(1-3)
	1000-1500 TL ⁽³⁾	47	7,98	1,81	2,687	0,022*
	1500-2000 TL ⁽⁴⁾	66	7,47	2,11		(1-5)
	2000-3000 TL ⁽⁵⁾	52	7,94	1,72		(1-6)
	3000 TL üzeri ⁽⁶⁾	74	7,65	1,96		
Duygusallığı Destekleme	<500 TL	33	8,42	1,77		
	500-1000 TL	34	8,53	1,94		
	1000-1500 TL	47	8,55	1,35	2,165	0,058
	1500-2000 TL	66	8,38	1,60		
	2000-3000 TL	52	9,15	1,00		
	3000 TL üzeri	74	8,88	1,42		
Sağlama	<500 TL ⁽¹⁾	33	8,52	2,15		
	500-1000 TL ⁽²⁾	34	9,18	1,51		(1-2)
	1000-1500 TL ⁽³⁾	47	9,23	1,45	4,764	0,000**
	1500-2000 TL ⁽⁴⁾	66	9,02	1,53		(1-5)
	2000-3000 TL ⁽⁵⁾	52	9,67	0,76		(1-6)
	3000 TL üzeri ⁽⁶⁾	74	9,68	0,85		

	<500 TL ⁽¹⁾	33	94,09	15,75			
	500-1000 TL ⁽²⁾	34	95,29	12,65			
Genel Baba	1000-1500 TL ⁽³⁾	47	98,26	11,78	2,513	0,030*	(1-5)
Katılım Düzeyi	1500-2000 TL ⁽⁴⁾	66	96,00	13,97			(1-6)
	2000-3000 TL ⁽⁵⁾	52	100,85	9,34			
	3000 TL üzeri ⁽⁶⁾	74	100,11	8,62			

p<0,05* p<0,01**

Katılımcıların baba katılım düzeyleri, gelir durumu gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan anova testi sonucuna göre; Katılımcıların disiplin etme alt boyut algılarının çalışma süresi gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden (F=2,687, p=0.022, p<0.05) H_3 hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Gelir durumu <500 TL ($\bar{X}=6,58$) olanların disiplin etme algıları 1000-1500 TL ($\bar{X}=9,98$), 1500-2000 TL ($\bar{X}=7,47$), 2000-3000 TL ($\bar{X}=7,94$) ve 3000 TL ve üzeri ($\bar{X}=7,65$) gelire sahip babalarından daha düşük olduğu saptanmıştır. Sağlama alt boyut algılarının çalışma süresi gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden (F=2,687, p=0.022, p<0.05) H_3 hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Gelir durumu <500 TL ($\bar{X}=8,52$) olanların sağlama algıları 500-1000 TL ($\bar{X}=9,18$), 1000-1500 TL ($\bar{X}=9,23$), 2000-3000 TL ($\bar{X}=9,67$) ve 3000 TL ve üzeri ($\bar{X}=9,68$) olan babalara göre daha düşük olduğu sonucu saptanmıştır. Baba katılım düzeyi genel algılarının çalışma süresi gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden (F=2,513, p=0.030, p<0.05) (H_3) hipotezi kabul edilmiştir. Gelir durumu <500 TL ($\bar{X}=94,09$) olanların baba katılım düzeyi genel algıları 2000-3000 TL ($\bar{X}=100,85$) ve 3000 TL ve üzeri ($\bar{X}=100,11$) olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesi için post hoc test grupları içerisinde Scheffe testi kullanılmıştır. Sonuçlara bakıldığında;

Babaların babalık rolü algıları ve baba katılım düzeyleri, aylık gelir durumuna göre farklılık göstermektedir. Aylık gelir miktarı 3000 tl olan babaların babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyleri aylık geliri daha düşük olan babalardan daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

Tablo 22: Katılımcıların babalık rolü algılarının baba olma yaşı gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Ölçek	Baba Olma Yaşı	n	\bar{X}	ss	T	p
Babalık Rolü Algısı	25 yaş veya altı	162	94,70	10,16	-1,981	0,049*
	25 yaş üzeri	144	96,94	9,48		

p<0,05*

H4: Babaların babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyleri, baba olma yaşı gruplarına göre farklılık göstermektedir.

Katılımcıların babalık rolü algıları baba olma yaşı gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlenmesi için yapılan t-testi sonucuna göre; Katılımcıların babalık rolü algısı düzeylerinin baba olma yaşı gruplarına göre farkının istatistiksel olarak anlamlılık gösterdiğinden (t=-1,981; p=0.049; p<0.05) veri, anlamlı bulunmuştur. Baba olma yaşı 25 yaş veya üzeri ($\bar{X}=96,94$) olanların babalık rolü algıları 25 yaş veya altı ($\bar{X}94,70$) olanlara göre daha fazladır.

Tablo 23: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin baba olma yaşı gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Ölçek	Baba Olma Yaşı	n	\bar{X}	ss	T	p
Anne Desteği ve Öğretimi	25 yaş veya altı	162	35,97	4,89	-1,062	0,289
	25 yaş üzeri	144	36,50	3,83		
Izleme ve Planlama	25 yaş veya altı	162	21,67	3,25	-1,740	0,083
	25 yaş üzeri	144	22,25	2,61		
Kullanılabilirlik	25 yaş veya altı	162	13,81	3,48	-2,430	0,016*
	25 yaş üzeri	144	14,69	2,79		
Disiplin Etme	25 yaş veya altı	162	7,76	2,14	2,050	0,041*
	25 yaş üzeri	144	7,27	2,01		
Duygusallığı Destekleme	25 yaş veya altı	162	8,65	1,54	-0,387	0,699
	25 yaş üzeri	144	8,72	1,48		

Sağlama	25 yaş veya altı	162	9,26	1,49	-0,331	0,741
	25 yaş üzeri	144	9,31	1,30		
Genel Baba Katılım Düzeyi	25 yaş veya altı	162	97,12	13,47	-1,178	0,240
	25 yaş üzeri	144	98,74	10,07		

p<0,05*

Katılımcıların baba katılım düzeyleri baba olma yaşı gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan t-testi sonucuna göre; Katılımcıların kullanılabilirlik alt boyut algılarının baba olma yaşı gruplarına göre farkının istatistiksel olarak anlamlılık gösterdiğinden ($t = -2,430$; $p = 0,016$; $p < 0,05$) H_4 hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Baba olma yaşı 25 yaş üzeri ($\bar{X} = 14,69$) olanların kullanılabilirlik algıları 25 yaş veya altı ($\bar{X} = 13,81$) olanlara göre daha fazladır. Disiplin etme alt boyut algılarının baba olma yaşı gruplarına göre farkının istatistiksel olarak anlamlılık gösterdiğinden ($t = 2,050$; $p = 0,041$; $p < 0,05$) hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Baba olma yaşı 25 yaş veya altı ($\bar{X} = 7,76$) olanların disiplin etme algıları 25 yaş üzeri ($\bar{X} = 7,27$) olanlara göre daha fazladır.

Elde edilen verilere bakıldığında; babaların babalık rolü algıları ve baba katılım düzeyleri, baba olma yaşı gruplarına göre farklılık göstermektedir. 25 yaş ve altında baba olan katılımcıların, 25 yaş ve üstünde baba olanlara göre daha düşük bir babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyi sergiledikleri görülmektedir.

Tablo 24: Katılımcıların babalık rolü algılarının çalışma süresi gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları

Ölçek	Çalışma Süresi	n	\bar{X}	ss	F	p	Scheffe
Babalık Rolü Algısı	10 saat altı çalışan ⁽¹⁾	86	98,98	9,34	8,590	0,000**	(1-2)
	10 saat çalışan ⁽²⁾	134	93,47	9,69			
	10 saat üzeri çalışan ⁽³⁾	86	96,09	9,91			

p<0,01**

H₅: Babaların babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyleri, çalışma süresi gruplarına göre farklılık göstermektedir.

Katılımcıların babalık rolü algıları, çalışma süresi gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan anova testi sonucuna göre;

Katılımcıların babalık rolü algılarının çalışma süresi gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden ($F=8,590$, $p=0.000$, $p<0.01$) veri, anlamlı bulunmuştur. Çalışma süresi 10 saat altı çalışan ($\bar{X}=98,98$) olanların babalık rolü algıları 10 saat çalışan ($\bar{X}=93,47$) babalara oranla daha yüksek olduğu sonucu saptanmıştır. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesi için post hoc test grupları içerisinde Scheffe testi kullanılmıştır.

Tablo 25: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin çalışma süresi gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları

Ölçek	Çalışma Süresi	n	\bar{X}	Ss	F	p	Scheffe
Anne Desteği ve Öğretimi	10 saat altı çalışan ⁽¹⁾	86	36,87	4,04	4,532	0,011*	(1-2) (3-2)
	10 saat çalışan ⁽²⁾	134	35,37	4,75			
	10 saat üzeri çalışan ⁽³⁾	86	36,90	4,09			
İzleme ve Planlama	10 saat altı çalışan ⁽¹⁾	86	22,35	2,82	3,236	0,041*	(1-2)
	10 saat çalışan ⁽²⁾	134	21,46	3,17			
	10 saat üzeri çalışan ⁽³⁾	86	22,29	2,71			
Kullanılabilirlik	10 saat altı çalışan ⁽¹⁾	86	15,16	2,93	5,446	0,005**	(1-2) (1-3)
	10 saat çalışan ⁽²⁾	134	13,76	2,90			
	10 saat üzeri çalışan ⁽³⁾	86	14,01	3,71			
Disiplin Etme	10 saat altı çalışan ⁽¹⁾	86	7,58	2,01	0,183	0,833	
	10 saat çalışan ⁽²⁾	134	7,45	2,21			
	10 saat üzeri çalışan ⁽³⁾	86	7,60	2,01			
Duygusallığı Destekleme	10 saat altı çalışan ⁽¹⁾	86	9,03	1,30	3,832	0,023*	(1-2)
	10 saat çalışan ⁽²⁾	134	8,46	1,60			
	10 saat üzeri çalışan ⁽³⁾	86	8,66	1,52			
Sağlama	10 saat altı çalışan ⁽¹⁾	86	9,64	0,98	5,152	0,006**	(1-2)
	10 saat çalışan ⁽²⁾	134	9,03	1,71			
	10 saat üzeri çalışan ⁽³⁾	86	9,33	1,12			
Genel Baba Katılım Düzeyi	10 saat altı çalışan ⁽¹⁾	86	100,64	10,72	5,249	0,006**	(1-2) (3-2)
	10 saat çalışan ⁽²⁾	134	95,52	12,57			
	10 saat üzeri çalışan ⁽³⁾	86	98,79	11,73			

p<0,05* p<0,01**

Katılımcıların baba katılım düzeyleri, çalışma süresi gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan anova testi sonucuna göre; Katılımcıların anne desteği ve öğretimi alt boyut algılarının çalışma süresi gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden ($F=4,532$, $p=0.011$, $p<0.05$) H_5 hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Çalışma süresi 10 saat çalışan ($\bar{X}=35,37$) olanların anne desteği ve öğretimi algıları 10 saat altı çalışan ($\bar{X}=36,87$) ve 10 saat üzeri çalışan ($\bar{X}=36,90$) olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. İzleme ve planlama alt boyut algılarının çalışma süresi gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden ($F=3,236$, $p=0.041$, $p<0.05$) H_5 hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Çalışma süresi 10 saat altı çalışan ($\bar{X}=22,35$) olanların izleme ve planlama algıları 10 saat çalışan ($\bar{X}=21,46$) olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Kullanılabilirlik alt boyut algılarının çalışma süresi gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden ($F=5,446$, $p=0.005$, $p<0.01$) H_5 hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Çalışma süresi 10 saat altı çalışan ($\bar{X}=15,16$) olanların kullanılabilirlik algıları 10 saat çalışan ($\bar{X}=13,76$) ve 10 saat üzeri çalışan ($\bar{X}=14,01$) olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Duygusallığı desteleme alt boyut algılarının çalışma süresi gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden ($F=3,832$, $p=0.023$, $p<0.05$) H_5 hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Çalışma süresi 10 saat altı çalışanların ($\bar{X}=9,03$) duygusallığı desteleme algıları 10 saat çalışanlara ($\bar{X}=8,46$) göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Sağlama desteleme alt boyut algılarının çalışma süresi gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden ($F=5,152$, $p=0.006$, $p<0.01$) H_5 hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Çalışma süresi 10 saat altı çalışanların ($\bar{X}=9,64$) sağlama algıları 10 saat çalışanlara ($\bar{X}=9,03$) göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Baba katılım düzeyi genel algılarının çalışma süresi gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden ($F=5,249$, $p=0.006$, $p<0.01$) H_5 hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Çalışma süresi 10 saat çalışan ($\bar{X}=95,52$) olanların baba katılım düzeyi algıları 10 saat altı çalışan ($\bar{X}=100,64$) ve 10 saat üzeri çalışan ($\bar{X}=98,79$) olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Farkın hangi gruptan kaynaklandığının belirlenmesi için post hoc test grupları içerisinde Scheffe testi kullanılmıştır.

Sonuçlara bakıldığında; Babaların, baba katılım ve babalık rolü algısı çalışma saatlerine göre farklılık göstermektedir. Çalışma saati, 10 saat ve üstünde olan babaların 10 saat ve 10 saat altında çalışan babalara göre daha düşük bir babalık rolü algısı ve baba katılımı göstermektedirler.

Tablo 26: Katılımcıların babalık rolü algılarının eşin eğitim durumu gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları

Ölçek	Eşin Eğitim Durumu (Anne)				F	p	Scheffe
	Durumu	n	\bar{X}	Ss			
Babalık Rolü Algısı	İlkokul ⁽¹⁾	102	95,79	8,49	2,291	0,035*	(1-4)
	Ortaokul ⁽²⁾	41	95,73	10,04			
	Lise ⁽³⁾	34	99,41	9,02			
	Üniversite ⁽⁴⁾	17	101,47	11,90			

p<0,05*

H₆: Babaların babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyleri, eşin eğitim durumu gruplarına göre farklılık göstermektedir.

Katılımcıların babalık rolü algıları eşin eğitim durumu gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlenmesi için yapılan anova testi sonucuna göre; Katılımcıların babalık rolü algılarının eşin eğitim durumu gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden (F=2,291, p=0.035, p<0.05) veri anlamlı bulunmuştur. Eşin eğitim durumu üniversite ($\bar{X}=101,47$) olanların babalık rolü algıları ilkokul ($\bar{X}=95,79$) ve ortaokul ($\bar{X}=95,73$) olanlara göre daha yüksek belirlenmiştir. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesi için post hoc test grupları içerisinde Scheffe testi kullanılmıştır.

Tablo 27: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin eşin eğitim durumu gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları

Ölçek	Eşin Eğitim Durumu (Anne)				F	P	Scheffe
	Durumu	n	X	ss			
Anne Desteği ve Öğretimi	İlkokul	102	36,27	4,39	0,934	0,425	
	Ortaokul	41	36,80	4,18			

	Lise	34	36,44	3,39		
	Üniversite	17	38,00	2,85		
İzleme ve Planlama	İlkokul	102	21,88	2,86	1,004	0,392
	Ortaokul	41	22,22	2,52		
	Lise	34	22,65	2,12		
	Üniversite	17	22,76	3,35		
	İlkokul ⁽¹⁾	102	13,84	2,91		
Kullanılabilirlik	Ortaokul ⁽²⁾	41	14,41	2,75	3,850	0,010*
	Lise ⁽³⁾	34	14,88	2,73		
	Üniversite ⁽⁴⁾	17	16,18	2,77		
	İlkokul	102	7,57	2,04		
Disiplin Etme	Ortaokul	41	7,61	1,73	0,195	0,900
	Lise	34	7,82	1,71		
	Üniversite	17	7,41	2,96		
	İlkokul	102	8,61	1,46		
Duygusallığı Destekleme	Ortaokul	41	9,07	1,39	1,449	0,230
	Lise	34	8,68	1,27		
	Üniversite	17	9,12	1,58		
	İlkokul	102	9,39	1,26		
Sağlama	Ortaokul	41	9,61	0,83	0,711	0,546
	Lise	34	9,62	0,82		
	Üniversite	17	9,24	2,02		
	İlkokul	102	97,57	11,43		
Genel Baba Katılım Düzeyi	Ortaokul	41	99,73	10,06	1,483	0,221
	Lise	34	100,09	7,79		
	Üniversite	17	102,71	11,85		
	İlkokul	102	97,57	11,43		

p<0,05*

Katılımcıların baba katılım düzeyleri eşin eğitim durumu gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan anova testi sonucuna göre; Katılımcıların kullanılabilirlik alt boyut algılarının eşin eğitim durumu gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden (F=3,850, p=0.010, p<0.05) veri anlamlı bulunmuştur. Eşin eğitim durumu üniversite ($\bar{X}=16,18$) olanların kullanılabilirlik algıları ilkokul ($\bar{X}=13,84$) ve ortaokul ($\bar{X}=14,41$) olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesi için post hoc test grupları içerisinde Scheffe testi kullanılmıştır.

Sonuçlara bakıldığında; babaların babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyleri, eşlerinin eğitim düzeylerine göre farklılık göstermektedir. Eşin eğitim düzeyi kademesi yükseldikçe babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyi artmaktadır. Yani eşin eğitim durumu; Üniversite olanların liseye, lise olanların ortaokul, ortaokul olanların ise

ilköğretim düzeyinde eşli olan, babalara göre daha yüksek bir babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyi göstermektedirler.

Tablo 28: Katılımcıların babalık rolü algılarının çocuk sayısı gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları

Ölçek	Çocuk Sayısı	n	\bar{X}	Ss	F	p	Scheffe
Babalık Rolü Algısı	1-2	56	99,55	9,49	6,097	0,003**	(1-2)
	3-4	164	95,49	9,69			(1-3)
	5 veya üzeri	86	93,78	9,97			

p<0,01**

H7: Babaların babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyleri, çocuk sayısı gruplarına göre farklılık göstermektedir.

Katılımcıların babalık rolü algıları çocuk sayısı gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlenmesi için yapılan anova testi sonucuna göre; Katılımcıların babalık rolü algılarının çocuk sayısı gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden (F=6,097, p=0.003, p<0.01) veri, anlamlı bulunmuştur. Çocuk sayısı 1-2 (\bar{X} =99,55) olanların babalık rolü algıları 3-4 (\bar{X} =95,49) ve 5 veya üzeri (\bar{X} =93,78) olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Farkın hangi gruptan kaynaklandığının belirlenmesi için post hoc test grupları içerisinde Scheffe testi kullanılmıştır.

Tablo 29: Katılımcıların baba katılım düzeylerinin çocuk sayısı gruplarına göre farklılaşmasının belirlenmesine ait anova analizi sonuçları

Ölçek	Çocuk Sayısı	n	\bar{X}	Ss	F	p	Scheffe
Anne Desteği ve Öğretimi	1-2 ⁽¹⁾	56	37,59	2,94	7,730	0,001**	(1-3)
	3-4	164	36,49	3,86			(2-3)
	5 veya üzeri ⁽³⁾	86	34,80	5,72			
İzleme ve Planlama	1-2 ⁽¹⁾	56	23,02	1,99	9,366	0,000**	(1-3)
	3-4	164	22,10	2,68			(2-3)
	5 veya üzeri ⁽³⁾	86	20,93	3,69			

Kullanılabilirlik	1-2 ⁽¹⁾	56	15,38	2,66	6,788	0,001**	(1-3)
	3-4 ⁽²⁾	164	14,27	2,99			(2-3)
	5 veya üzeri ⁽³⁾	86	13,40	3,67			
Disiplin Etme	1-2	56	7,57	1,91	1,465	0,233	
	3-4	164	7,68	2,15			
	5 veya üzeri	86	7,21	2,09			
Duygusallığı Destekleme	1-2	56	8,71	1,33	2,232	0,109	
	3-4	164	8,82	1,50			
	5 veya üzeri	86	8,40	1,62			
Sağlama	1-2 ⁽¹⁾	56	9,50	1,25	6,013	0,003**	(1-3)
	3-4 ⁽²⁾	164	9,44	1,15			(2-3)
	5 veya üzeri ⁽³⁾	86	8,85	1,79			
Genel Baba Katılım Düzeyi	1-2 ⁽¹⁾	56	101,77	8,37	9,436	0,000**	(1-3)
	3-4 ⁽²⁾	164	98,80	10,47			(2-3)
	5 veya üzeri ⁽³⁾	86	93,58	15,20			

p<0,01**

Katılımcıların baba katılım düzeyleri çocuk sayısı gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan anova testi sonucuna göre; Katılımcıların anne desteği ve öğretimi alt boyut algılarının çocuk sayısı gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden (F=7,730, p=0.001, p<0.01) **H₂₃** hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Çocuk sayısı 5 veya üzeri ($\bar{X}=34,80$) olanların anne desteği ve öğretimi algıları 1-2 ($\bar{X}=37,59$) ve 3-4 ($\bar{X}=36,49$) olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. İzleme ve planlama alt boyut algılarının çocuk sayısı gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden (F=9,366, p=0.000, p<0.01) **H₇** hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Çocuk sayısı 5 veya üzeri ($\bar{X}=20,93$) olanların izleme ve planlama algıları 1-2 ($\bar{X}=23,02$) ve 3-4 ($\bar{X}=22,10$) olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Kullanılabilirlik alt boyut algılarının çocuk sayısı gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden (F=6,788, p=0.001, p<0.01) **H₇** hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Çocuk sayısı 5 veya üzeri ($\bar{X}=13,40$) olanların kullanılabilirlik algıları 1-2 ($\bar{X}=15,38$) ve 3-4 ($\bar{X}=14,27$) olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Sağlama alt boyut algılarının çocuk sayısı gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden (F=6,013, p=0.003, p<0.01) **H₇** hipotezi bu boyut özneline kabul edilmiştir. Çocuk sayısı 5 veya üzeri ($\bar{X}=8,85$) olanların sağlama algıları 1-2 ($\bar{X}=9,50$) ve 3-4 ($\bar{X}=9,44$)

olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Baba katılım düzeyi genel algılarının çocuk sayısı gruplarına göre farkın istatistiksel açıdan anlamlılığı kabul edildiğinden ($F=9,436$, $p=0.000$, $p<0.01$) H_7 hipotezi kabul edilmiştir. Çocuk sayısı 5 veya üzeri ($\bar{X}=93,58$) olanların baba katılım düzeyi genel algıları 1-2 ($\bar{X}=101,77$) ve 3-4 ($\bar{X}=98,80$) olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesi için post hoc test grupları içerisinde Scheffe testi kullanılmıştır.

Sonuçlara bakıldığında; Babaların babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyleri, sahip olunan çocuk sayısına göre farklılık göstermektedir. Elde edilen verilere göre çocuk sayısı 1-2 olan babaların, daha fazla çocuk sayısına sahip olan babalara göre daha yüksek bir babalık rolü algısına sahip olup, daha yüksek bir baba katılım düzeyi göstermektedirler.

Tablo 30: Katılımcıların babalık rolü ölçeği ve baba katılım düzeyi ölçeğinin birbirleri arasındaki ilişki

Değişkenler		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Babalık Rolü	r	1	0,296	0,268	0,314	0,149	0,227	0,265	0,345
Algısı(1)	p		0,000	0,000	0,000	0,009	0,000	0,000	0,000
Anne Desteği ve Öğretimi(2)	r		1	0,705	0,609	0,368	0,532	0,597	0,907
	p			0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
İzleme ve Planlama(3)	r			1	0,545	0,370	0,428	0,570	0,838
	p				0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Kullanılabilirlik(4)	r				1	0,272	0,460	0,332	0,770
	p					0,000	0,000	0,000	0,000
Disiplin Etme(5)	r					1	0,259	0,300	0,542
	p						0,000	0,000	0,000
Duygusallığı	r						1	0,367	0,639
Destekleme(6)	p							0,000	0,000
Sağlama(7)	r							1	0,665
	p								0,000
Genel Baba Katılım Düzeyi(8)	r								1
	p								

Katılımcıların babalık rolü ölçeği ve baba katılım düzeyi ölçeğinin birbirleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi için pearson korelasyon analizi yapılmış olup, yapılan korelasyon analizi sonucuna göre babalık rolü algısı ile anne desteği ve öğretimi arasında pozitif yönlü düşük seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,296$), izlenme ve planlama arasında pozitif yönlü düşük seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,268$), kullanılabilirlik arasında pozitif yönlü düşük seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,314$), disiplin etme arasında pozitif yönlü çok düşük seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,149$), duygusallığı destekleme arasında pozitif yönlü düşük seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,227$), sağlama arasında pozitif yönlü düşük seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,265$), baba katılım düzeyi genel arasında pozitif yönlü düşük seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,345$) belirlendiğinden bu veri kabul edilmiştir. Anne desteği ve öğretimi ile izlenme ve planlama arasında pozitif yönlü yüksek seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,705$), kullanılabilirlik arasında pozitif yönlü yüksek seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,609$), disiplin etme arasında pozitif yönlü düşük seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,368$), duygusallığı destekleme arasında pozitif yönlü orta seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,532$), sağlama arasında pozitif yönlü orta seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,597$), baba katılım düzeyi genel arasında pozitif yönlü çok yüksek seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,907$) belirlendiğinden bu veri kabul edilmiştir. İzleme ve planlama ile kullanılabilirlik arasında pozitif yönlü orta seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,545$), disiplin etme arasında pozitif yönlü düşük seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,370$), duygusallığı destekleme arasında pozitif yönlü orta seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,008$; $r=0,428$), sağlama arasında pozitif yönlü orta seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,570$), baba katılım düzeyi genel arasında pozitif yönlü çok yüksek seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,838$) belirlendiğinden anlamlı veri kabul edilmiştir. Kullanılabilirlik ile disiplin etme arasında pozitif yönlü düşük seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,272$), duygusallığı destekleme arasında pozitif yönlü orta seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,460$), sağlama arasında pozitif yönlü düşük seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,332$), baba katılım düzeyi genel arasında pozitif yönlü yüksek seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,770$) belirlendiğinden bu veri kabul edilmiştir. Disiplin etme ile duygusallığı destekleme arasında pozitif yönlü düşük

seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,259$), sağlama arasında pozitif yönlü düşük seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,300$), baba katılım düzeyi genel arasında pozitif yönlü orta seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,542$) belirlendiğinden veri anlamlı kabul edilmiştir. Duygusallığı destekleme ile sağlama arasında pozitif yönlü düşük seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,367$), baba katılım düzeyi genel arasında pozitif yönlü yüksek seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,639$) belirlendiğinden veri, anlamlı kabul edilmiştir. Sağlama ile baba katılım düzeyi genel arasında pozitif yönlü yüksek seviyede bir ilişki olduğu ($p=0,000$; $r=0,665$) belirlendiğinden elde edilen veri anlamlı kabul edilmiştir.

Tablo 31: Katılımcıların babalık rolü ölçeğine ve baba katılım düzeyi ölçeğine ait güvenilirlik analizleri

Ölçekler	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Babalık Rolü Algısı	0,732	25
Anne Desteği ve Öğretimi	0,809	8
İzleme ve Planlama	0,708	5
Kullanılabilirlik	0,652	4
Disiplin Etme	0,561	2
Duygusallığı Destekleme	0,572	2
Sağlama	0,594	2
Genel Baba Katılım Düzeyi	0,701	23

Katılımcıların; 25 maddeden oluşan babalık rolü algısı ölçeğine ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde güvenilirlik düzeyinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Cronbach's Alpha= 0.732>0.70). 8 maddeden oluşan anne desteği ve öğretimi alt boyutuna ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde güvenilirlik düzeyinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Cronbach's Alpha= 0.809>0.70). 5 maddeden oluşan izleme ve planlama alt boyutuna ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde güvenilirlik düzeyinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Cronbach's Alpha= 0.708>0.70). 4 maddeden oluşan kullanılabilirlik alt boyutuna ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde güvenilirlik düzeyinin orta olduğu belirlenmiştir (Cronbach's Alpha= 0.40>0.652>0.50). 2 maddeden oluşan disiplin etme alt boyutuna ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde

güvenilirlik düzeyinin orta olduğu belirlenmiştir (Cronbach's Alpha= 0.40>0.561>0.50). 2 maddeden oluşan duygusallığı destekleme alt boyutuna ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde güvenilirlik düzeyinin orta olduğu belirlenmiştir (Cronbach's Alpha= 0.40>0.572>0.50). 2 maddeden oluşan sağlama destekleme alt boyutuna ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde güvenilirlik düzeyinin orta olduğu belirlenmiştir (Cronbach's Alpha= 0.40>0.594>0.50). 23 maddeden oluşan baba katılım düzeyi ölçeğine ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde güvenilirlik düzeyinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Cronbach's Alpha= 0.701>0.70).

5. TARTIŞMA

Çocuklar doğduklarından itibaren tutumlarını, inançlarını ve alışkanlıklarını şekillendiren bir aile ortamında yer almaktadır. Babaların babalık rolü algısı ve baba katılım düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiş olan araştırmamızda ilgili literatür karşılaştırılmıştır.

Babalık rolü algısı ölçeği incelendiğinde, ölçeğin ortalaması ($\bar{x}=95,75$) olduğu belirlenmiştir. Ölçekte elde edilen puan aralıklarına bakıldığında, en çok puanın 125 olması ile babaların, olumlu ve iyi özellikte bir babalık algısı gösterdiklerini söylemek mümkündür. Bu durum bu bölgedeki babaların, olumlu bir babalık rolü sergilediklerini düşündürmektedir.

Babalık rolü algı ölçeği verilerine göre; Eğitim durumu ilkokul ($\bar{x}=91,15$) olanların babalık rolü algıları ortaokul ($\bar{x}=96,14$), lise ($\bar{x}=95,45$) olanlara göre daha düşük, 4 yıllık üniversite ($\bar{x}=104,15$) olanların babalık rolü algıları ilkokul ($\bar{x}=91,15$), ortaokul ($\bar{x}=96,14$), lise ($\bar{x}=95,45$) olan babaların babalık algısında daha yüksektir. Diğer bir uygulanan Baba katılım ölçeğinde de baba eğitim durumu üniversite ($\bar{x}=15,83$) olanların kullanılabilirlik algıları ilkokul ($\bar{x}=13,92$) olanlara oranla daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

Her iki ölçek sonucunda da baba eğitim durumunun kademe olarak yükselmesi ile birlikte baba katılım düzeyleri ve babalık rolü algısı artmaktadır. Uzun (2019), Poyraz (2007), Kuruçırak (2010) tarafından gerçekleştirilen araştırmalarda eğitim düzeyi ve babalık rolü algısı arasında anlamlı bir fark olduğu belirtilmiştir. İlgili çalışmada üniversite ve daha yüksek eğitime sahip olan babaların daha yüksek babalık

rolü algısına sahip olduğu daha fazla baba katılımı gösterdikleri belirtilmiştir. Poyraz (2007) tarafından gerçekleştirilen araştırmada da babalık rolü algısı ve eğitim durumu ile aralarında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Araştırmamız bu bağlamda her üç çalışmayla da paralellik gösterir niteliktedir.

Babalık rolü algı ölçeği uygulamasında; Mesleği serbest meslek ($\bar{X}=100,20$) olanların babalık rolü algıları memur ($\bar{X}=94,50$) olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Baba katılım düzeyinin belirlenmesi için uygulanan baba katılım ölçeğinde ise; Mesleği memur ($\bar{X}=97,8$) olanların sağlama algıları serbest meslek ($\bar{X}=9,16$) ve diğer meslek ($\bar{X}=9,16$) olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Her iki ölçek uygulamasında da babalık rolü algısı ve baba katılım düzeylerinin yüksek olmasını etkileyen etmenlerden biri olarak babanın meslek grubu olduğu sonucu bulunmuştur. Kuruçırak (2010) tarafından gerçekleştirilen çalışmada işin statüsü yükseldikçe babalık rolü algısının yükseldiği belirtilmiştir. Çalışmamız bu bağlamda Kuruçırak'ın çalışması ile örtüşmektedir. Telli (2014), Poyraz (2007) ve Türkoğlu & Gültekin-Akduman (2016) çalışmaları ise çalışmamızı destekler nitelikte sonuçlar ortaya koymuştur.

Babalık rolü algısı ve baba katılım ölçeği verilerine bakıldığında; babalık rolü algısı babaların, Gelir durumu 3000 TL ve üzerinde ($\bar{X}=100,28$) olanların babalık rolü algıları <500 TL ($\bar{X}=92,45$) ve 1500-2000 TL ($\bar{X}=93,17$) olanlara oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Baba katılımında babaların, Gelir durumu <500 TL ($\bar{X}=6,58$) olanların disiplin etme algıları 1000-1500 TL ($\bar{X}=7,98$), 1500-2000 TL ($\bar{X}=7,47$), 2000-3000 TL ($\bar{X}=7,94$) ve 3000 TL ve üzeri ($\bar{X}=7,65$) gelire sahip babalara oranla daha düşük olduğu sonucu elde edilmiştir. Her iki ölçek sonucunda gelir durumu yükseldikçe babalık rolü ve baba katılım düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Poyraz (2007) tarafından gerçekleştirilen araştırmada gelir seviyesi yükseldikçe babalık rolü algısının da arttığı belirlenmiştir. Bugünkü yaşam şartlarının değişmesi maddi gereksinimlerin de artmasına neden olmuştur. Babanın yüksek bir gelire sahip olması babanın yeterliliğini her konuda arttırarak babalık rolü ve baba katılım düzeyi üzerinde olumlu etki yaratmaktadır.

Gerçekleştirdiğimiz araştırmada babalık rolü algısı, baba olma yaşı 25 yaş veya üzeri ($\bar{X}=96,94$) olanların babalık rolü algıları 25 yaş veya altı ($\bar{X}=94,70$) olanlara göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Baba katılımına bakıldığında ise; Baba olma yaşı 25 yaş veya altı ($\bar{X}=7,76$) olanların disiplin etme algıları 25 yaş üzeri ($\bar{X}=7,27$) olanlara göre daha

fazladır. Sonuç olarak 25 yaş üstündeki babaların, 25 yaş ve altında olan, babalara göre daha yüksek bir babalık rolü algısı olduğu ve baba katılımı sergilemektedirler. Telli (2014), Türkoğlu & Gültekin Akduman (2015) 'ın gerçekleştirdiği araştırmalarda baba olma yaşı yükseldikçe babalık rolü algısının arttığı belirtilmiştir.

Yaptığımız araştırma bu bağlamda Uzun (2019), Telli (2014), Türkoğlu ve Gültekin Akduman (2015) tarafından gerçekleştirilen araştırmalarla benzerlik göstermektedir. Seçer, Çeliköz, & Yaşa (2007) tarafından gerçekleştirilen araştırmada da babaların, baba oldukları yaş arttıkça babalık rolü algısının arttığı tespit edilmiştir. Ayrıca (Bartlett, 2004) tarafından gerçekleştirilen araştırmada da genç bireylerin babalık rolünü sergilerken zorlandıkları ifade edilmiştir. Genç yaşlardaki babalar, çocuklarını geleceklerinin önündeki bir engel olarak görmektedirler. Bu durum da babaları depresif bir ruh hali içerisine sokmaktadır (Bartlett, 2004). Elde edilen sonuçlar yaş ilerledikçe babanın olgunlaşması ve deneyim kazanması sebebiyle babalık algısı ve bab katılım düzeyinin artacağını göstermektedir.

İnsan hayatında bakıldığında, geçirilen her dönemin farklı görev, sorumluluklar ve yerine getirilip geliştirilmesi gereken davranışları vardır. Yetişkinliğe geçişle ilgili bazı işaret noktaları vardır. Bunlar; biyolojik olarak çocuk sahibi olma kapasitesi, belli bir yaşa ulaşma, bağlı olduğu aileden ayrılma, keline ait bir hayatı sürdürebilme gibi özellikleri kapsamaktadır (Atak, Tatlı, Çokamay, Büyükpabuşcu, & Çok, 2016). Bu özelliklere bakıldığında 25 yaş ve üstündeki babaların, evini geçindirebilmesi baba ya da baba adayı olmak için olgunlaşmış olması, maddi ve manevi yeterliliklere, daha küçük yaş grubundaki bireylere göre hazır olduklarını söylemek mümkündür. Alanyazında; 25 yaş ve üstündeki babaların daha yüksek babalık rolü algısı ve katılımı sergilediği ile kaç yaşında baba olduğu arasından anlamlı bir ilişki vardır.

Yapılan çalışma incelendiğinde babaların çocukları ile yeterli zaman geçirememelerinin sebeplerinden birinin çalışma koşulları, çalışma koşullarına bağlı iş yoğunluklarını veya vakit sıkıntısı olduğunu belirtmektedirler. Türkoğlu ve Gültekin Akduman (2017). Araştırmamızda Çalışma saatleri, 10 saat ($\bar{X}=93,47$) 10 saat üstünde ($\bar{X}=96,09$) çalışan babaların, babalık rolü algısı ve baba katılım düzeylerinin 10 saat ve altında çalışan babalara göre daha düşük olmasının nedeni uzun çalışma saatleri iş yoğunluğu olduğu söylenebilmektedir. Tezel Şahin (2003), Akıncı Coşkun, & Aydın Kılıç (2017) çalışması H5 düşüncemizle benzerlik göstermektedir.

Çalışmamızda; Baba katılım ölçeğine yönelik sonuçlarına bakıldığında, eşin eğitim durumu üniversite ($=16,18$) olanların kullanılabilirlik algıları ilkökul (\bar{X}

=13,84) ve ortaokul ($\bar{x}=14,41$) olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Babalık rolü algısı ölçeğinde de eşin eğitim durumu üniversite($\bar{x}=101,47$) olanların babalık rolü algıları ilkokul ($\bar{x}=95,79$) ve ortaokul ($\bar{x}=95,73$) olanlara göre daha yüksek belirlenmiştir. Her iki ölçek uygulamasının verileri incelendiğinde eşin eğitim durumu kademe olarak yükseldikçe babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyinin arttığı belirlenmiştir. H_6 sorusunu destekler nitelikte literatürde benzer çalışmalar vardır. Ayrıca baba katılım ölçeğinde eşinin mesleği diğer($\bar{x}=15,15$), olanların kullanılabilirlik algıları ev hanımı ($\bar{x}=13,98$),olanlara göre daha fazladır. Türkoğlu ve Gültekin Akduman'ın (2016) çalışmasında eşlerinin mesleği kamu çalışanı olan babaların, babalık rolü algılarının eşlerinin mesleği özel sektör, ev hanımı olanlara göre daha yüksek puanda olduğu görülmüştür.

Araştırmamızda babalık rolü algısı; Çocuk sayısı 1-2 ($\bar{x}=99,55$) olanların babalık rolü algıları 3-4 ($\bar{x}=95,49$) ve 5 veya üzeri ($\bar{x}=93,78$) olan babalara oranla daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Baba katılım düzeyin de ise; Çocuk sayısı 5 veya üzeri ($\bar{x}=93,58$) olanların baba katılım düzeyi genel algıları 1-2 ($\bar{x}=101,77$) ve 3-4 ($\bar{x}=98,80$) olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Ailenin sahip olduğu çocuk sayısındaki artış babaların, babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyini etkilemektedir. Uzun (2019),Poyraz (2007), Telli (2014), Türkoğlu ve Gültekin Akduman (2016)'ın araştırmasında çocuk sayısındaki artışın babalık rolü algısını düşürdüğü ifade edilmektedir. Araştırmamız, söz konusu çalışma ile benzerlik göstermektedir. Poyraz (2007) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da babaların çocuk sayısındaki artışın babalık rolü algısını olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Bu bağlamda babanın çocuk sayısı ile birlikte sorumluluklarının da artmasının babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyini düşürdüğü söylenebilir.

Araştırmamızda sonuçları anlamlı olmayan diğer bulgulara bakıldığında, babaların yaş aralıkları, çocuğun kreşe gitme durumu, yaşanan yer gibi kriterlerin babalık rolü algısı ve baba katılım düzeylerine anlamlı bir etkisi olmadığı sonucu elde edilmiştir. Katılımcıların babalık rolü ölçeği ve baba katılım düzeyi ölçeğinin birbirleriyle arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında yapılan literatür taramasında; araştırmamızı destekler nitelikte benzerlik gösteren, hipotez sorularımızın hedeflediği sorulara yanıt veren ve yanıtlarımıza, paralellik gösteren bilimsel verilerin olduğu görülmüştür.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, Siirt Kurtalan ilçesinde ailesiyle birlikte yaşayan babaların babalık rolü ile baba katılım düzeyleri arasındaki ilişkileri değerlendirmeyi amaçlayan ilişkisel tarama modeline göre tasarlanmış betimsel bir çalışmadır. Bu çalışmanın evrenini Siirt Kurtalan ilçesinde ailesi ile birlikte yaşayan 0-8 Yaş arası çocuğa sahip 306 baba oluşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgular şu şekildedir;

Katılımcıların yaş dağılımlarına bakıldığında %42,5'inin 36-40 yaş aralığında, %35,3'ünün 30-35 yaş aralığında, %10,5'inin 46 yaş ve üzeri, %11,8'inin 41-45 aralığında olduğu görülmektedir. Katılımcıların %90,5'i Siirt'te, %9,5'inin ise diğer olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların yaşadıkları şehir ve babalık rolü algıları arasında anlamlı bir ilişki belirlenmemiştir. Babalık rolü algısı ve baba olma yaşı arasındaki ilişki incelendiğinde 25 yaş ve üzeri dönemde baba olmuş erkeklerin babalık rolü algılarının 25 yaş veya altında baba olan bireylere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Çocuğun kreşe gitmesi ve babaların babalık rolü algısı arasında bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Babaların yaşı ve babalık rolü algıları arasında da bir ilişki olmadığı belirlenmiştir.

Babalık rolü algısı ve babaların mesleği ile aralarında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüş, memur olanların serbest meslek erbabı olan babalara oranla daha yüksek bir babalık rolü algısına sahip olduğu sonucu görülmektedir. Katılımcıların çalışma süresi ve babalık rolü algısı arasında da anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmış, 10 saatin altında çalışan babaların babalık rolü algılarının, 10 saat çalışanlara oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Gelir durumu 3000 TL üzeri olanların babalık rolü algıları <500 TL ve 1500-2000 TL olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Eğitim durumu ilkokul olanların babalık rolü algıları ortaokul, lise olanlara göre daha düşük, 4 yıllık üniversite olanların babalık rolü algıları ilkokul, ortaokul, lise olanlara göre daha yüksek belirlenmiştir. Eşin eğitim durumu üniversite olanların babalık rolü algıları ilkokul ve ortaokul olanlara göre daha yüksek belirlenmiştir. Çocuk sayısı 1-2 olanların babalık rolü algıları 3-4 ve 5 veya üzeri olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Baba katılım düzeyi ölçeğine ait analiz sonuçlarına bakıldığında katılımcıların baba katılım düzeylerinin yaşanılan şehir gruplarına göre farklılık göstermediği görülmüştür. Katılımcıların kullanılabilirlik alt boyut algılarının eşin mesleği gruplarına göre farkının istatistiksel olarak anlamlılık gösterdiği görülmüştür. Eşin mesleği diğer olanların kullanılabilirlik algıları ev hanımı, olanlardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Baba olma yaşı 25 yaş üzeri olanların kullanılabilirlik algıları 25 yaş veya altı olanlara göre daha fazladır. Baba olma yaşı 25 yaş veya altı olanların disiplin etme algıları 25 yaş üzeri olanlara göre daha fazladır. Yaşı 30, 35 yaş olanların anne desteği ve öğretimi algıları 46 yaş veya üzeri olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yaşı 46 yaş veya üzeri olanların sağlama algılarının 30-35 yaş ve 36-40 yaş olanlara göre daha düşük olduğu görülmüştür. Yaşı 46 yaş veya üzeri olanların baba katılım düzeyi genel algıları 30-35 yaş ve 36-40 yaş olanlara göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Memur mesleğinde olan babaların, duygusallığı destekleme algıları serbest meslek olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Mesleği memur olanların sağlama algıları serbest meslek ve diğer meslek olanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma süresi 10 saat çalışan olanların anne desteği ve öğretimi algıları 10 saat altı çalışan ve 10 saat üzeri çalışan olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Çalışma süresi 10 saat altı çalışan olanların izleme ve planlama algıları 10 saat çalışan olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Çalışma süresi 10 saat altı çalışan olanların kullanılabilirlik algıları 10 saat çalışan ve 10 saat üzeri çalışan olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışma süresi 10 saat altı çalışanların duygusallığı destekleme algıları 10 saat çalışanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışma süresi 10 saat altı çalışanların sağlama algıları 10 saat çalışanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışma süresi 10 saat çalışan olanların baba katılım düzeyi algıları 10 saat altı çalışan ve 10 saat üzeri çalışan olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Gelir durumu <500 TL olanların disiplin etme algıları 1000-1500 TL, 1500-2000 TL, 2000-3000 TL ve 3000 TL ve üzeri olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Gelir durumu <500 TL olanların sağlama algıları 500-1000 TL, 1000-1500 TL, 2000-3000 TL ve 3000 TL ve üzeri olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Gelir durumu <500 TL olanların baba katılım düzeyi genel algıları 2000-3000 TL ve 3000 TL ve üzeri olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Eğitim durumu ilkokul olanların anne desteği ve öğretime algıları ortaokul, lise ve 4 yıllık üniversite olanlara göre daha düşük olduğu görölmüştür. Eğitim düzeyi ilkokul olanların izleme ve planlama algıları ortaokul, lise, 2 yıllık üniversite ve 4 yıllık üniversite olanlara göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Eğitim durumu ilkokul olanların disiplin etme algıları lise, 2 yıllık üniversite ve 4 yıllık üniversite olanlara göre daha düşük olması şeklinde sonuç elde edilmiştir. Eğitim düzeyi 4 yıllık üniversite olanların duygusallığı destekleme algıları ilkokul ve ortaokul olanlara göre daha yüksektir olduğu belirlenmiştir. Eğitim durumu ilkokul olanların sağlama algıları ortaokul, lise ve 4 yıllık üniversite olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Eğitim durumu ilkokul olanların Baba katılım düzeyi genel algıları ortaokul, lise ve 4 yıllık üniversite olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Baba eğitim düzeyi ön lisans ve lisans seviyesinde olan babaların kullanılabilirlik algıları ilkokul olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Eşinin eğitim düzeyi üniversite olanların kullanılabilirlik algıları ilkokul ve ortaokul olanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sahip olunan çocuk sayısı, 5 çocuk ve daha fazlası olanların, anne desteği ve öğretime algıları 1-2 ve 3-4 olanlara göre daha düşük olduğu sonucu görölmektedir. Çocuk sayısı 5 veya üzeri olanların izleme ve planlama algıları 1-2 ve 3-4 olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Çocuk sayısı 5 veya üzeri olanların kullanılabilirlik algıları 1-2 ve 3-4 olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Çocuğu, 5 veya üzeri olanların sağlama algıları 1-2 ve 3-4 olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Çocuk sayısı 5 veya üzeri olanların baba katılım düzeyi genel algıları 1-2 ve 3-4 olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda geliştirilmiş olan öneriler şunlardır;

- Babalar, çocuklarıyla daha uzun ve verimli zaman geçirmelidir.
- Çocuklarına planlı ve düzenli bir şekilde zaman ayırmalı ve bu zaman içerisinde nitelikli aktiviteler gerçekleştirmelidir.
- Babalar çocuklarıyla daha etkili zaman geçirmeli, çocuklarıyla düzenli ve planlı etkinlikler yapmaya özen göstermelidirler.

- Baba adaylarının babalığın önemini anladıktan ve babalıkla alakalı farkındalıklar edindikten sonra ve baba olmaya hazır olduklarında baba olmaları gerekmektedir.
- Babaların katılımını özendirerek ortamlar ve uygulamalar oluşturulmalı, sadece babaların katılabileceği aktiviteler düzenlenmelidir.
- Bazı zamanlarda ailenin tüm bireyleri ile vakit geçirilirken, bazı zamanlarda da sadece baba ve çocuklar şeklinde nitelikli vakit geçirilmelidir.
- Farklı yaşlardaki babaların bir araya gelmesi sağlanarak bu bireylerin tecrübelerini birbirleriyle paylaşması faydalı olacaktır.
- Aile ve Sosyal Çalışmalar Bakanlığına ve Aile Eğitim Merkezlerine bağlı kuruluşlarda babalara, Babalık eğitimlerine verilen destekler çoğaltılmalıdır.
- Aile, çocuğun ihtiyaçlarına yönelik düzen ve program yapılmalıdır
- Babalara çocukların cinsel gelişimi hakkında bilgilendirme yapılmalıdır.
- Bu bölgede yaşayan babaların, sergilediği babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyine bakıldığında daha yüksek bir babalık rolü algısı ve baba katılım düzeyine sahip olabilmeleri için; aile eğitimi ve aile planlamalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Ağdemir, S. (1991). Aile ve Eğitim. *Aile ve Toplum Dergisi*, 1(1), 11-13.
- Akduman, G. G., & Türkoğlu, D. (2013). Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Babaların Babalık Rollerini Algılamaları İle Çocuklarının Davranış Problemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası Hakemli Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi*, 1-17.
- Aktaş, Y. (1993). Baba Yoksunluğunun Çocuğun Gelişimi Üzerindeki Etkileri. *Dokuzuncu Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi Yaygınlaştırılması Semineri*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Albukrek, İ. (2002). Anne, Baba ve Çocuk Tarafından Algılanan Babanın Çocuğuna Karşı Tutumu ile Çocuğun Benlik Kavramı Arasındaki İlişki. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alibeyoğlu, T. (2009). Baba Destek Programının (BADEP) Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumları Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atak, H., Tatlı, C. E., Çokamay, G., Büyükpabuşcu, H., & Çok, F. (2016). Yetişkinliğe Geçiş: Türkiye’de Demografik Ölçütler Bağlamında Kurumsal Bir Gözdeb Geçirme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 204-227.
- Aydoğmuş, K., Baltaş, A., Baltaş, Z., Davaslıgil, Ü., Güngörmüş, K., Konuk, E., . . . Yavuzer, H. (2003). *Ana Baba Okulu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Bakınay, E., & Çüntay, S. (2010). Baba Çocuk İlişkisi. *Aylık Bilgi Bülteni*(26).
- Bartlett, E. (2004). The effects of fatherhood on the health of men: a review of the literature. *JMHG*(1), 159-169.
- Baumrind, D. (1978). Parental Disciplinary Patterns and Social Competence İn Children. *Gençlik ve Toplum* , 239-251.
- Bredenkamp, S. (2015). *Erken Çocukluk Eğitiminde Etkili Uygulamalar Effective Practices in Early Childhood Education*. (H. Z. İnan, & T. İnan, Çev.) Ankara: Nobe Akademik Yayıncılık.
- Bronte Tinkew, J., Carrano, J., Horowitz, A., & Kinukawa, A. (2008). Involvement Among Resident Fathers and Links to Infant Cognitive Outcomes. *Journal of Family Issues*, 29(9), 1211-1244.

- Canel, A. N. (2011). Evlilik ve Aile Hayatı. 01 15, 2020 tarihinde http://www.athgm.gov.tr/upload/mce/aep_dosya/aep_pdf/04_evlilik.pdf adresinden alındı
- Çağdaş, A. (2002). *Anne-Baba Çocuk İletişimi*. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çağdaş, A. (2008). *Anne Baba Çocuk İletişimi*. İstanbul: Kök Yayıncılık.
- Çağdaş, A., & Seçer Şahin, Z. (2005). *Anne-Baba Eğitimi*. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Çeceli, E. (2018). 48-60 Ay Arası Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Anne Babalarından Aldıkları Tutumlar, Anne Babalarına Bağlanma Stilleri İle Kendi Anne Babalık Tutumları Arasındaki İlişki. İstanbul.
- Demez, G. (2005). *Kabadaydan Sanal Delikanlıya Değişen Erkek İmgesi*. İstanbul: Babil Yayınları.
- Demren, Ç. (2001). Erkeklik, Ataerkillik ve İktidar İlişkileri. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi .
- Dönmez, V. (1997). *Sevgi Eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Dönmezer, İ. (1999). *Ailede İletişim ve Etkileşim*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Durmuş, A. (2006). *Özgüven Gelişimi ve Karakter Eğitimi*. İstanbul: Nesil Yayın.
- Ergin, A., & Özdilek, R. (2014). Değişen Babalık Rolü ve Erkek Sağlığına. *HEMŞİRELİKTE EĞİTİM VE ARAŞTIRMA DERGİSİ* , 3-8.
- Ergin, A., & Özdilek, R. (2014). Değişen Babalık Rolü ve Erkek Sağlığına Etkileri. *HEMŞİRELİKTE EĞİTİM VE ARAŞTIRMA DERGİSİ* , 3-8.
- Eser, M. (2008). Ana Babaların Cinsel Kimlik Gelişimiyle İlgili Tutumlarının Çocuğun Cinsel Kimlik Kazanmasına Etkisi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Fagerskiöld, A. (2006). Support of Fathers of Infants By The Child Health Nurse. *Scand J Caring Science*, 20(1), 79-85.
- Gander, J. M., & Gardiner, W. H. (1993). *Çocuk ve Ergen Gelişimi*. Ankara : İmge Kitabevi.
- Gazioğlu İşmen, A. E. (2011). Hayatın İlk Çeyreği (0-18 Yaş Gelişimi). 01 15, 2020 tarihinde http://www.athgm.gov.tr/upload/mce/aep_dosya/aep_pdf/03_hayat.pdf adresinden alındı
- Göngörmüş, O. Ö. (1995). Baba-Çocuk İlişkisi. H. Yavuzer içinde, *Ana-Baba Okulu* (s. 62). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Gül, Ş. (2019). 3-6 Yaş Arası Çocuğu Olan Ebeveynlerin Babalık Rolüne İlişkin Algılarının ve Babalık Rolünün Yeterliliğine Dair Görüşlerinin İncelenmesi. Ankara.
- Helvacıoğlu, F. (1996). *Ders Kitaplarında Cinsiyetçilik*. Cumhuriyet Gazetesi.

- Hortaçsu, N. (2003). *Çocuklukta İlişkiler Anne Baba, Kardeş ve Arkadaşlar*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Kandır, A., & Alpan, Y. (2008). Okul Öncesi Dönemde Sosyal- Duygusal Gelişime Anne-Baba Davranışlarının Etkisi. *Sosyal Politikalar Çalışmaları Dergisi*, 14(14), 33-38.
- Karadayı, F. (2001). Gençlerin Babalık Rolüne İlişkin Tutumları, Kendi Babalarının Davranışı ve Sosyo-Demografik Faktörlerle İlişkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(8), 165-188.
- Karaköse, Ş., & Karaköse, R. (2007). *Çocuk Eğitiminde Babanın Rolü*. İstanbul: Yakamoz Yayıncılık.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kırağ, N., & Çakır, İ. (2019). *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 118.
- Kırağ, N., & İsmail, Ç. (2019). 0-6 Yaş Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algısı ve İlişkili Faktörler. *0-6 Yaş Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algısı ve İlişkili Faktörler*.
- Kırağ, N., & İsmail, Ç. (2019). 0-6 Yaş Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algısı ve İlişkili Faktörler. *0-6 Yaş Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algısı ve İlişkili Faktörler*, 117-122.
- Kocacık, F., & Gökkaya, V. B. (2005). Türkiye'de Çalışan Kadınlar ve Sorunları. *C. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 195-197.
- Kulaksızoğlu, A. (2001). *Ergenlik Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Yayınları.
- Kuruçırak, Ş. (2010). 4-12 Aylık Bebeği Olan Babaların, Babalık Rolü Algısı ile Bebek Bakımına Katılımı Arasındaki İlişki. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kuzgun, Y., Kuzgun, Y., & Sevim, A. S. (2004). Kadınların Çalışmasına Karşı Tutum ve Dini Yönetim Arasındaki İlişki. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 14-27.
- KUZUCU, Y. (1999). Babalarıyla Çatışma Düzeyi Yüksek ve Düşük Olan Ergenlerin ve Babalarının Babalık Rolüne İlişkin Algılarının Karşılaştırılması. Ankara.
- Kuzucu, Y. (1999). Babalarıyla Çatışma Düzeyi Yüksek ve Düşük Olan Ergenlerin ve Babaların Babalık Rolüne İlişkin Algılarının Karşılaştırılması. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Kuzucu, Y. (2011). Değişen Babalık Rolü ve Çocuk Gelişimine Etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 79-91.
- Lamb, E. M. (1977). Father-Infant and Mother- Infant Interaction in the First Year of Life. *Child Dev.*, 48(1), 167-181.
- Lamb, M. E. (1997). *The Role of the Father in Child Development*. John Willey and Sons: Yhird Edition Inc.

- Levtov, R., Van Der Gaang, N., Greene, M., Kaufman, M., & Barker, G. (2015). *State of the World's Fathers: A Mencare Advocacy Publication*. Washington D.C.
- Levy- Shiff, R., & Israelashvili, R. (1988). Antecedents of Fathering: Some Further Exploration. *Dev Psychol*, 24(3), s. 434-440.
- Marsiglio, W., Day, R. D., Amato, P., & Lamb, E. M. (2000). Scholarship on Fatherhood in the 1990's and Beyond. *J Marriage Fam*, 62(4), 1179-1191.
- McBride, A. B., Brown, L. G., Bost, K. K., Shin, N., Vaughn, B., & Korth, B. (2005). Paternal Identity Maternal Gatekeeping and Father Involvement. *Family Relations*(54), 360-372.
- McDowell , D. J., & Parke, D. R. (2009). Parental Correlates of Children's Peer Relations: An Empirical Test of a Tripartite Model. *Dev Psychol*, 45(1), 224-235.
- Mott, F., & Tanfer, K. (1997). *The Meaning of Fatherhood for Men*. Washington: Ohio State University.
- Navaro, L. (2011). *Tapınağın Öbür Yüzü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Nazlı, S. (2011). *Aile Danışmanlığı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- O'Connell, M. (1993). *Where's Papa? Father's Role in Child Care*. Washington: Population Reference Bureau Inc.
- Özel İhtisas Komisyonu Raporu. (2001). *Aile. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*. Ankara: DPT Yayınları.
- Özgüven, İ. E. (2001). *Aile İletişim ve Yaşam*. Ankara: Pdrem Yayınları.
- Parke, D. R. (2002). Fathers and Families. H. M. Bornstein içinde, *Being and Becoming a Parent* (s. 27-74). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Pira, A., & Elgün, A. (2004). *Toplumsal Cinsiyeti İnşaa Eden Bir Kurum Olarak Medya: Reklamlar Aracılığıyla Ataerkil İdeolojinin Yeniden Üretilmesi*. İzmir: Ege Üniversitesi.
- Pontes, C. M. (2006). Building a Place for The Father as an Ally for Breast Feeding. *Midwifery*, 1-7.
- Poyraz, M. (2007). Babaların Babalık Rolünü Algılamalarıyla Kendi Ebeveynlerinin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Riley, D. (2001). Child Care Connections. *Jourmaş of Child Care Connections*, 1(10), 1-4.
- S, C. (Yöneten). (1995). [Sinema Filmi].
- Sancar, S. (2009). *Erkeklik: İmkansız İktidar- Ailede, Piyasada ve Sokakta Erkekler*. İstanbul: Metis Yayınları.

- Seçer, Z., Çeliköz, N., & Yaşa, S. (2007). Bazı Kişisel Özelliklerine Göre Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Çocukların Babalarının Babalığa Yönelik Tutumları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(18), 425-438.
- Sezer, Ö., & Yıldırım, O. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Algılanan Anne Baba Tutumlarına Göre Kendilerini Değerlendirmelerinin ve Kardeş İlişkilerinin İncelenmesi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 86-117.
- Steinberg, S., Steinberg, S., & Kruckman, L. (2000). Reinventing Fatherhood in Japan and Canada. *Journal Social Science & Medicine*(50), 1257-1272.
- Suwada, K. (2014). How to be a Dad Nowadays? Fatherhood with in the Social and Institutional Context of Sweden and Poland. *Doktora Tezi*. Instute of philosophy and Sociology Polish Academy of Sciences.
- Şahin, H., & Demiriz, S. (2014). Beş Altı Yaşında Çocuğu Olan Babaların, Babalık Rolünü Algılamaları İle Aile Katılım Çalışmalarını Gerçekleştirmeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Türkiye Araştırmalar Dergisi*, 277.
- Şahin, H., & Demiriz, S. (2014). Beş Altı Yaşında Çocuğu Olan Babaların, Babalık Rolünü Algılamaları İle Aile Katılım Çalışmalarının Gerçekleştirmeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Türkiye Sosyal Arştırmalar Dergisi*, 276.
- Şahin, H., & Demiriz, S. (2014). Beş Altı Yaşında Çocuğu Olan Babaların, Babalık Rolünü Algılamaları İle Aile Katılım Çalışmalarının Gerçekleştirmeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Türkiye Sosyal Arştırmalar Dergisi*, 274-294.
- Şölen, Y. (2020). 4-6 Yaş Arası Çocuğu Olan Babaların Ebeveyn Tutumları ve Yaşam Boyu Öğrenmelerinin Baba Eğitim Programına Katılım Durumuna Göre İncelenmesi. Kocaeli.
- Tabachnick, B. G., & Fidel, L. S. (2014). *Using Multivariate Statistics*. USA: Pearson Education Limited.
- Tarhan, N. (2009). Bilinçli Ebeveyn Olmanın Altın Kuralları. S. Doğan içinde, *Ailede Sevgi Eğitimi* (s. 8-21). İstanbul: Selis Yayıncılık.
- TDK. (2012). *Türk Dil Kurumu Güncel Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Telli, A. A. (2014). 3-6 Yaş Grubu Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algısı ve Etkileyen Faktörlerin Belirienmesi. Erzurum.
- Tezel Şahin, F. (2003). Çocuğun Gelişimi ve Eğitiminde Babanın Rolü. M. Sevinç içinde, *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar* (s. 459-464). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Tezel Şahin, F., & Özbey, S. (2007). Aile Eğitim Programlarına Baba Katılımının Önemi. *Toplum ve Sosyal Hizmetler Dergisi*, 18(1), 39-48.
- Tezel Şahin, F., Akıncı Coşkun, A., & Aydın Kılıç, Z. N. (2017). Babaların Çocuklarıyla Vakit Geçirme Durumlarına İlişkin Görüşlerin İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 335.

- Tezel Şahin, F., Akıncı Coşkun, A., & Aydın Kılıç, Z. N. (2017). Babaların Çocuklarıyla Vakit Geçirme Durumlarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 235.
- Tiedje, B. L., & Darling-Fisher, C. (1996). Fatherhood Reconsidered: A Critical Review. *Journal of Research in Nursing & Health*(19), 471-484.
- Timurturkan, M. (2009). Sosyal Problemler Sosyolojisi. N. Adak içinde, *Dünya'dan ve Türkiye'den Örnekler* (s. 138-155). Ankara: Siyasal Yayıncılık.
- Timurturkan, M. (2009). *Sosyal Problemler Sosyolojisi: Dünya'dan ve Türkiye'den Örnekler*. Ankara: Siyasal Yayıncılık.
- Tunçeli, H. İ., & Zembat, R. (2017). Erken Çocukluk Döneminde Gelişimin Değerlendirilmesi ve Önemi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3, 1-12.
- Türkoğlu, D. (2013). Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Babaların Babalık Rollerini Algılamaları İle Eşlerinden Gördükleri Desteğin Çocuklarının Sosyal Beceri Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi. Ankara.
- Türkoğlu, D., & Gültekin Akduman, G. (2015). Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algıları İle Eş Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Aratırmalar Dergisi*, 6-7.
- Türkoğlu, D., & Gültekin Akduman, G. (2015). Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algıları İle Eş Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Aratırmalar Dergisi*, 6-7.
- Türkoğlu, D., & Gültekin-Akduman, G. (2016). Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algısı ile Çocuklarının Sosyal Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(3), 223-240.
- Uzun, P. M. (2019). Babalık Rol Algısının Baba Katılımı Üzerindeki Etkisinde Eş Desteğinin Aracılık Rolünün İncelenmesi. Konya, Türkiye.
- Uzun, P. M. (2019). Babalık Rol Algısının Baba Katılımı Üzerindeki Etkisinde Eş Desteğinin Aracılık Rolünün İncelenmesi. Konya.
- ÜNLÜ, Ş. (2010). Being Fathered and Being a Father :Examination Of The General Pattern Of Turkish Fathers' and Their Own Fathers' Involment Level For Children Between The Ages Of 0-8. *A Thesis Submitted To The Graduate School Of Social Sciences Middle East Technical Universty* .
- Yavuzer, H. (1996). *ANA-BABA VE ÇOCUK*. İstanbul : REMZİ KİTAPEVİ.
- Yavuzer, H. (2001). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (tarih yok). Aile İçinde Çocuk. H. Yavuzer içinde, *ANA-BABA ve ÇOCUK* (s. 23). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yeşildağ, E. (2010). Ailede Anelik ve Babalık Rollerinin Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkisi. *Uluslararası Aile Konferansı*. Antalya.

Yoleri, S., & Taşdelen Karçkay, A. (2006). Okul Öncesi Aile Katılımının Ebeveyn Tutumlarını Yordayıcı Etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*(2006), 121-134.

Yörükoğlu, A. (1997). *Çocuk Ruh Sağlığı*. İstanbul: Özgür Yayınları.

Zulliger, H. (1991). *Suçlu Çocuklar ve Çocuk Mahkemeleri*. İstanbul: Cem Yayınevi.

EKLER

EK-1: Tıbbi Araştırmalar Etik Kurul İzin Belgesi

Altunizade Mahallesi Habik Türksoy Sokak No:14 34662 Üsküdar/İSTANBUL
T: 0216 408 22 22 F: 0216 474 12 55 ııg@uskudar.edu.tr

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR
ETİK KURULU BAŞKANLIĞI

SAYI: 61351342/ 2019-560

27/11/2019

Sayın Prof.Dr.Nilgün Sarp
(Şeyma UĞUR)

Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulunun 27/11/2019 tarihinde yapılan 11 no.lu toplantısında "0-8 Yaş Çocukları Olan Babaların, Babalık Rollerinin İncelenmesi: Sirt Örneği" adlı araştırma projenizin etik açıdan uygun olduğuna karar verilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Doç. Dr. Cuntur TAŞ
Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik
Kurulu Başkan

EK-2: Siirt Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzni

T.C.
SİİRT VALİLİĞİ
İ. Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 32790399-300-E.18751255
Konu : Öğrenci Şeyma UÇUR
(İzin ve Onay)

02.10.2019

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi : a) 01/010/2019 tarihli ve 18546888 sayılı kayıt dilekçesi.
b) Valilik Makamının 01/10/2019 tarihli ve 3.18682992 sayılı oluru.

İstanbul Üsküdar Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölümü Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Şeyma UÇUR un " 0-8 yaş arası çocuğu olan Babaların, Babalık rollerinin incelenmesi Siirt Örneği" tez çalışmasında kullanılacak olan "Baba Bilgi Formu", "Babalık Rolü Algı Ölçeği" ve "Babalık Rolü Algı Ölçeği" form ve ölçüklerinin Siirt İli Kurulan ilçesine bağlı ilkokullarına 1 inci ve 2 inci sınıfl öğrencilerinin uygulamalarına ilişkin Valilik Makamının ilgil. (b) oluru ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Deniz EDİP
Vali i.
İl Millî Eğitim Müdürü

Teldek:

- 1-İlgi (s) dilekçe (1 sayfa)
2-İlgi (b) Oluru (1 sayfa)

Dağıtım:

Şeyma UÇUR
Kültür Mah 302 Sok. Çayhan Apt
No.4 İç Kapı No:5
Kartal-İSİRT

Bilgi:

Kurtalan Kaymakamlığı
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

Adres Yarı Yıllık Öğretmenleri - K-3211560000
Etiler sokak no: 5, sirt merkez, sirt
www.sirt.gov.tr

İlçe Tel: 0446 223 1028
Tel: 0446 223 1028
Faks: 0446 223 1028

Bu belgeyi elektronik ortamda kullanmak üzere, ilçe eğitim müdürlüğüne başvurarak, e-İmza ile onaylanabilir. Etiler-3211560000-3211560000-3211560000-3211560000-3211560000-3211560000-3211560000-3211560000-3211560000-3211560000

EK-3: Baba Katılım Ölçeği

BABA KATILIM ÖLÇEĞİ						
Lütfen, son 12 ayda baba olarak yaşadığınız tecrübelerinizi düşününüz ve aşağıda listelenen her maddeyi, bu davranışı ne kadar yaptığınızı düşünerek cevaplandırınız.						
	Hiçbir zaman	Çok nadir	Bazen	Sıklıkla	Her zaman	Bana Uygun değil
Çocuğumun katıldığı etkinliklere (okul /kreş etkinlikleri, spor, geziler vb.) katılırım.	1	2	3	4	5	6
Çocuğumun temel ihtiyaçlarını sağlarım.	1	2	3	4	5	6
Çocuğumu kitap okumak için cesaretlendiririm.	1	2	3	4	5	6
Çocuğumu iyi olduğu ve doğru şeyler yaptığı için överim.	1	2	3	4	5	6
Çocuğumun annesine, duygusal destek ve cesaret veririm.	1	2	3	4	5	6
Çocuğumla ilgili günlük/rutin işleri yaparım. (çocuğun beslenmesi, bir yerden başka bir yere götürülmesi)	1	2	3	4	5	6
Çocuğumun, annesinin önemli ve özel bir insan olduğunu anlamasında yardımcı olurum.	1	2	3	4	5	6
Çocuğumu iyi bir şey yaptığımda ödüllendiririm.	1	2	3	4	5	6
Çocuğumu okulda/ kreşte başarılı olmak konusunda cesaretlendiririm.	1	2	3	4	5	6
Çocuğuma dost ve arkadaş olurum.	1	2	3	4	5	6
Çocuğumun finansal desteğini sağlamakta sorumluluk alırım.	1	2	3	4	5	6
Çocuğumun ev ödevlerini yapmasında onu cesaretlendiririm.	1	2	3	4	5	6
Çocuğuma onu sevdiğinizi söylerim.yok	1	2	3	4	5	6
Çocuğumun arkadaşları ile nerelere gittiğini ve neler yaptığını bilirim.	1	2	3	4	5	6
Çocuğum benimle konuşmak istediğinde sadece onunla konuşmak için zaman harcarım.	1	2	3	4	5	6
Çocuğumu yetiştirmede, annesi ile işbirliği yaparım.	1	2	3	4	5	6
Küçük yaşta çocuğuma kitap okurum.	1	2	3	4	5	6
Çocuğuma okul /kreş kurallarına uyulması gerektiğini öğretirim.	1	2	3	4	5	6

	Hiçbir zaman	Çok nadir	Bazen	Sıklıkla	Her zaman	Bana Uygun değil
Çocuğumu liseden sonra da okuması için cesaretlendiririm.	1	2	3	4	5	6
Çocuğumu disipline ederim.	1	2	3	4	5	6
Büyük yaştaki çocuğumun ödevlerinde ona yardım ederim.	1	2	3	4	5	6
Çocuğumun geleceğini planlarım. (eğitim, evlilik, iğ vb)	1	2	3	4	5	6
Çocuğumun yeteneklerini geliştirmesi için ona destek olurum.	1	2	3	4	5	6
Çocuğumun yapmaktan hoşlandığı şeylerde onunla vakit geçiririm.	1	2	3	4	5	6
Çocuğumu ev işleri yapması için cesaretlendiririm.	1	2	3	4	5	6

Ek-4: Babalık Rolü Algı Ölçeği (BRAÖ)

BABALIK ROLÜ ALGI ÖLÇEĞİ (BRAÖ)

Bu ölçek babalık rolü ile ilgili algıları ölçmek için hazırlanmıştır. Her ifadeyi okuduktan sonra ne derece uygun geldiğini veya gelmediğini sayfada ayrılan yere işaretleyiniz. Elde edilen bilgiler araştırma dışında kullanılmayacaktır. İş birliğiniz ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

	(1)Hiç Uygun Değil	(2)Uygun Değil	(3)Kararsızım	(4)Uygun	(5)Tamamen Uygun
1. Bir baba çocuğunu çocuk bahçesine götürmelidir.					
2. Baba evdeki tek otorite figürü olmalıdır.					
3. Baba çocuğuna renkleri ve eşyaların isimlerini öğretir.					
4. Gerektiğinde çocuğunu döverek cezalandırır.					
5. Baba çocuğuyla oyun oynamalıdır.					
6. Çocuğunun hangi televizyon programlarını izlediğiyle ilgilenmelidir.					
7. Gerektiğinde çocuğundan özür dilemelidir.					
8. Her ne sebepten olursa olsun çocuğunun yanında ağlamamalıdır.					
9. Ergenlik dönemindeki çocuğuna cinsellik konusunda bilgi vermelidir.					

10. Hangi yaşıta olursa olsun çocuğunun Cinsel konulardaki sorularını cevaplamalıdır.					
11. En önemli görevi ailesinin bakımı için gerekli parayı kazanmaktır.					
12. Bebekleri bebek arabası ile taşımak babalara yakışmaz.					
13. Baba çocuğunun tüm sorularını cevaplamalıdır.					
14. Çocuğu ile şakalaşmalıdır.					
15. Eşi kadar olmasa bile bebek bakımından anlamalıdır.					
16. Babaların çocuklarını açıkça takdir etmeleri çocukları şımartabilir.					
17. Baba çocuğu ile sık sık sohbet etmelidir.					
18. Çocuğuna yeni oyunlar öğretmelidir.					
19. Çocuğuna yeni oyuncaklar almalıdır.					
20. Çocuğun sorularını cevaplamalıdır, ancak onunla oturup sohbet etmesi uygun değildir.					
21. Kız olsun erkek olsun çocuğu istediğinde onunla sırdaş olmalıdır.					
22. Bir çocuğun babası ile her konuda konuşması uygun değildir.					
23. Bir baba erkek çocuğuyla kız çocuğuna oranla daha çok ilgilenmelidir.					
24. Erkek çocuklar babalarıyla kız çocuklar anneleriyle oynamalıdır.					
25. Çocukla cinsel konuları konuşmak demek, onunla yüz göz olmak demektir.					

EK-5: Baba Bilgi Formu

BABA BİLGİ FORMU

1. Yaşınız:

2. Yaşadığınız Şehir ve İlçe:

3. Medeni Durum:

Evli (Çocuğumun öz annesi ile evliyim)

Evli (Çocuğumun öz annesinden farklı biri
kaybettim)
İle evliyim)

Bekar (Boşandım)

Bekar (Eşimi

4. Mesleğiniz:

Sizin.....

Eşinizin.....

5. İşe, gidiş ve eve geliş saatlerinizi belirtiniz.

Gidiş.....

Dönüş.....

Çalışma saatleri.....

Eşinizin işe gidiş eve geliş saatlerini belirtiniz.

Gidiş.....

Dönüş.....

Çalışma saatleri.....

6. Aylık Geliriniz

< 500 TL

500-1000 TL

1000-1500 TL

1500- 2000 TL

2000-3000 TL

3000 TL +

7. Eğitim Düzeyiniz

	Sizin	Babanızın	Eşinizin
İlk okul			
Orta okul			
Lise			
İki Yıllık Üniversite			
Dört Yıllık Üniversite			
Yüksek lisans/ Doktora			

8. Sahip olduğunuz çocuk sayısı?

.....

9. Çocuğunuz yaş ve cinsiyet (lütfen aşağıdaki kutucuğa çocuğunuz yaşını cinsiyetini belirtiniz.)

	Yaşı	Cinsiyeti
1.çocuk		
2.çocuk		
3.çocuk		
En küçük çocuk		

10. Kaç yaşında baba oldunuz?

.....

11. Çocuğunuz okula / kreşe gidiyor mu?

Evet

Hayır

EK- 6: Özgeçmiş

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Şeyma UĞUR

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

Lise: Kurtalan Çok Programlı Lisesi

Lisans: İstanbul Gelişim Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölümü

Yüksek Lisans: İstanbul Üsküdar Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölümü Tezli Yüksek Lisans Programı

Çalıştığı Kurum ve Kurum Yılları :

Kurtalan Aksöğüt i.ö.o Okul Öncesi Öğretmenliği

Giriş. 20.09.2013 Çıkış: 13.06.2014

Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi Tarihler: 20.10.2017- Hâlen